Τὸ φύλλον δραχ. 2.50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δραχ. 5.—

ΗΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἀν γένει τὰ Σχολεῖα (1°32)
Τιμηθὲν διὰ τοῦ Ἀργυροῦ Μεταλλίου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1935)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὲς 100. Ἑξάμηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διάτιμ. 50. Ἀμερικῆς δολλάρια 3.—Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.
Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩΙ 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον

Περίοδος Β'.—Τόμος 47ος | *Ἀθῆναι, 4 Μαρτίου 1939* | *Ἔτος 61ον.—Ἀριθ. 14*

ΟΙ ΘΑΛΑΣΣΟΛΥΚΟΙ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ RUDYARD KIPLING

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ἡ προειδοποίηση ἦρθε ἀργά. Ὁ Χάρβεϋ εἶχε βγάλει τὶς φράουλες ἀπ' τ' ἀγκίστρι καὶ κρατώντας τις στὰ χέρια τὶς ἐθαύμαζε.

—Ὄχ, ὄχ, ἄρχισε ἔξαφνα νὰ φωνάζῃ, μόλις ἔνιωσε στὰ δάχτυλά του τὸ ἴδιο τσούξιμο ποὺ θὰ αἰσθανόταν ἂν εἶχε ἀδράξει μὲ τὴ χοφτα του ἕνα μάτσο τσουκνίδες.

—Τώρα ξέρεις τί πάει νὰ πῇ νὰ πιάσῃς φράουλες. Μόνο τὸ ψάρι μπορεῖ κανεὶς ν' ἀγγίζῃ μὲ γυμνὰ τὰ χέρια, λέει ὁ μπαμπᾶς. Πέταξέ τες στὴ θάλασσα καὶ βάλε καινούργιο δόλωμα. Μὴν τὶς κοιτάζῃς πιά. Λογαριάζονται κι' αὐτὲς μέσα στὸ μισθὸ ποὺ σοῦ πληρώνουν.

Ὁ Χάρβεϋ χαμογέλασε καθὼς θυμήθηκε τὰ δεκάμισυ δολλάρια τὸ μῆνα κι' ἔκανε τὴ σκέψη, τί θἄλεγε ἡ μητέρα του ἂν τὸν ἔβλεπε σκυμμένον πάνω ἀπὸ τὴν κουπαστὴ μιᾶς ψαρόβαρκας στὴ μέση τοῦ ὠκεανοῦ. Αὐτή, ποὺ κάθε φορὰ ὅταν ὁ γιός της ἔκανε ἕνα μικρὸ περίπατο στὴ λίμνη Σαρανὰκ περνοῦσε θανάσιμες ἀγωνίες. Καὶ ὁ Χάρβεϋ θυμήθηκε καθαρὰ πῶς γελοῦσε πάντα μὲ τοὺς φόβους της.

Ἔξαφνα ἡ ὁρμιὰ τοῦ ξέφυγε ἀπὸ μέσα ἀπ' τὰ χέρια του κόβοντας σὰν ξυράφι τὰ δάχτυλα του ἀνάμεσα ἀπ' τὰ μάλλινα γάντια, ποὺ αὐτὸ τὸν προορισμὸ εἶχαν, νὰ τὸν προστατεύσουν.

— Εἶναι μεγάλο ψάρι... Ἀμόλα του ὁρμιά! φώναξε ὁ Ντάν. Στάσου νὰ σὲ βοηθήσω.

—Ὄχι δὲν θέλω! ἔκανε ὁ Χάρβεϋ ἀσθμαίνοντας καὶ βάζοντας ὅλη του δύναμη γιὰ νὰ μὴν τοῦ φύγῃ ἡ πετονιά. Εἶναι τὸ πρῶτο μου ψάρι. Μήπως εἶναι... φάλαινα;

—Τὸ πολὺ πολὺ καμμιὰ μουρούνα.

Ὁ Ντὰν ἔσκυψε πάνω ἀπὸ τὴν κουπαστὴ προσπαθώντας νὰ διακρίνῃ ἀνάμεσα στὸ νερὸ τί ψάρι εἶχε τσακώσει ὁ Χάρβεϋ. Γιὰ κάθε ἐνδεχόμενο ἔπιασε τὸ βαρύ, ξύλινο σφυρί. Ἕνα μακρουλό, ἀσπρειδερὸ πρᾶγμα φαινόταν νὰ τρεμουλιάζῃ μέσα στὴ σμαραγδένια θάλασσα.

— Βάζω στοίχημα τὸ μισὸ μισθό μου πῶς ζυγίζει πάνω ἀπὸ ἑκατὸ λίτρες, εἶπε ὁ Ντάν. Ἐπιμένεις ἀκόμη καλὰ καὶ σώνει νὰ τὸ βγάλῃς μοναχός σου;

Ὁ Χάρβεϋ εἶχε τὰ χέρια γδαρμένα καὶ ματωμένα. Τὸ πρόσωπό του ἦταν μπλάβο ἀπὸ τὴ συγκίνηση ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν προσπάθεια ποὺ ἔβαζε. Ἦταν κάθιδρως καὶ εἶχε σχεδὸν τυφλωθεῖ μὲ τὸ νὰ ἔχῃ καρφωμένα τὰ μάτια του στοὺς ἐκτυφλωτικοὺς κύκλους ποὺ σχημάτιζε ὁ ἥλιος στὴν ἐπιφάνεια τοῦ νεροῦ σὲ κάθε πίναγμα τῆς πετονιᾶς. Καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ ἦσαν ἀποκαμωμένα πολὺ πρὶν κουραστῇ τὸ ψάρι, ποὺ τὰ παρέσυρε στὸ τρελλό του τρέξιμο κι' αὐτὰ κὰι τὴ βάρκα τους ἐπὶ εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας. Στὸ τέλος ὅμως τὸ πελώριο ψάρι ἀνεβάστηκε στὴν πλώρη, ἀφοῦ πρῶτα χτυπήθηκε καὶ ζαλίστηκε μὲ τὸ «μώκλ».

—Εἶσαι τυχερός, σὰν πρωτάρης, εἶπε ὁ Ντὰν σφουγγίζοντας τὸ μέ-

ΕΙΚΟΝΕΣ ΖΩΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

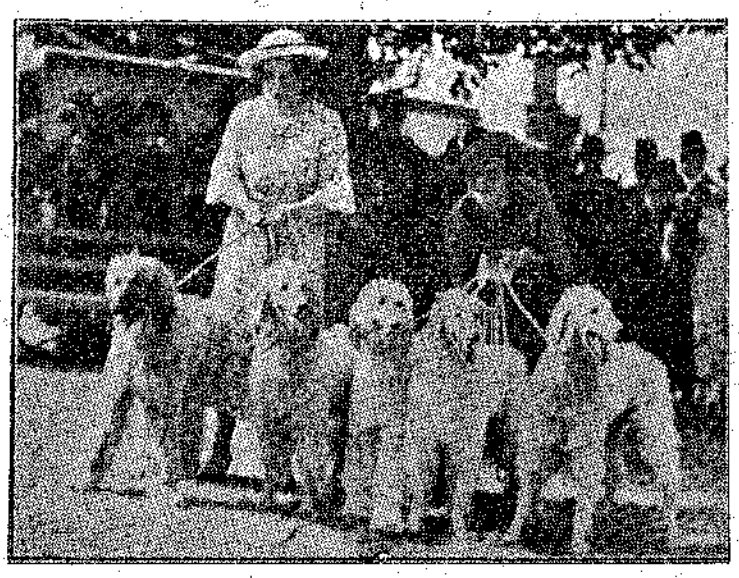

Ἀπὸ μιὰ Ἔκθεση Σκύλων στὴν Ἀγγλία.

μέτωπό του. Τίς ζυγίζει σίγουρα τίς ἑκατὸ λίτρες.

Ὁ Χάρβεϋ κοίταξε τὸ πελώριο σταχτερὸ ψάρι μὲ ἀπερίγραπτο καμάρι. Ἄλλοτε εἶχε ἰδεῖ συχνὰ μουρούνες ἐπάνω στὰ μάρμαρα τῶν ἰχθυοπωλείων, μὰ ποτὲ δὲν τοῦ ἦρθε νὰ ρωτήσῃ μὲ τί τρόπο εἶχαν βρεθῇ ἐκεῖ. Τώρα τὸ ἤξερε τὸ πῶς· καὶ κάθε νεῦρο τοῦ κορμιοῦ του βογγοῦσε ἀπὸ κούραση.

— Ἂν ὁ μπαμπᾶς ἦταν ἀπ' ἐδῶ, εἶπε ὁ Ντὰν σιάχνοντας τὴν πετονιά του θὰ τὄχε τοῦτο γιὰ σημάδι καθαρό. Τὸ ψάρι ὅσο πάει γίνεται καὶ μικρότερο κι' ἐσὺ πέτυχες σὰν νὰ ποῦμε, τὸ μεγαλύτερο ψάρι ποὺ μᾶς ἔτυχε στὸ φετεινὸ ταξίδι. Τὸ χθεσινὸ ψάρεμμα—τὸ πρόσεξες ; —ἦταν ὅλο χοντρὸ ψάρι, μὰ δίχως οὔτε μιὰ μουρούνα. Ὁ μπαμπᾶς τὰ σημάδια τοῦτα θὰ τὰ διάβαζε καθαρά. Ὁ μπαμπᾶς λέει πῶς τὸ κάθε τι ἐδῶ στὸν Μπάνκο εἶναι σημάδι καὶ ἄλλοι τὸ βγάζουν σωστά, ἄλλοι στραβά. Τὸ μυαλὸ τοῦ μπαμπᾶ εἶναι πιὸ βαθὺ κι' ἀπὸ τὴν Τρύπα τῆς Φλλαινας ἀκόμη.

Μιλοῦσε ἀκόμη ἔταν μιὰ πιστολιὰ ἀκούστηκε ἀπὸ τὸ «Ἐδῶ εἴμαστε» καὶ στὸ μπροστινὸ καλάθι ὑψώθηκε ἕνα μεγάλο πανέρι.

— Δὲν στάλεγα ; ἔ ; αὐτὸ εἶναι προσκλητήριο γι' ὅλο τὸ τσοῦρμο. Ὁ μπαμπᾶς κάτι ἔχει στὸ νοῦ του, ἀλλοιῶς δὲν θἄκοβε ποτὲ τὸ ψάρεμμα στὴ μέση τέτοιαν ὥρα. Μάζεψε τὴν πετονιά σου κι' ἂς γυρίσουμε.

Τράβηξαν ἴσια κατὰ τὴ γολέττα καὶ κόντευαν νὰ τὴ φτάσουν, ὅταν κάτι δυνατὲς βλαστήμιες καὶ κατάρες τοὺς ἔκαναν νὰ γυρίσουν πίσω στὸν Πὲν ποὺ στριφογύριζε μὲ τὴ βάρκα του γύρω ἀπὸ ἕνα ὡρισμένο σημεῖο. Ἔσκυβε ὁ κακομοίρης πρὸς τὰ μπρός, γύριζε πρὸς τὰ πίσω, ἔβαζε ὅλη του τὴ δραστηριότητα, μὰ ὕστερα ἀπὸ κάθε του μανούβρα ἡ ψαρόβαρκα ἀφοῦ ἔκανε μισὴ στροφή, γύριζε πάλι στὸ ἴδιο σημεῖο.

— Πρέπει νὰ τρέξουμε νὰ τὸν βοηθήσουμε, ἀλλοιῶς θὰ ριζώσῃ ἐδῶ πέρα καὶ θὰ πετάξῃ καὶ βλαστάρια, εἶπε ὁ Ντάν.

— Μὰ τί ἔπαθε ; ρώτησε ὁ Χάρβεϋ.

Γι' αὐτὸν ἦταν ἕνας ὁλότελα καινούργιος κόσμος ὅπου ἀντὶ νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὸς τὴ θέλησή του στοὺς μεγαλυτέρους του, ἔπρεπε νὰ ρωτάῃ ταπεινὰ γιὰ τὸ κάθε πι. Κι' ὕστερα ἡ θάλασσα ἦταν τρομακτικὰ ἀπέραντη κι' ἀδιάφορη.

— Σκάλωσε ἡ ἄγκυρά του. Ὁ Πὲν ὅλο τίς χάνει. Φέτο μονάχα ἔχει χάσει κιόλας δυὸ καὶ ποῦ, μές στὴν ἄμμο ! Ὁ μπαμπᾶς εἶπε ὅτι στὴν τρίτη ποὺ θὰ χάσῃ, νὰ τὄχῃ σίγουρο πῶς θὰ τοῦ κρεμάσῃ τὸ λιθάρι. Ἂν πάθῃ ἕνα τέτοιο ρεζιλίκι ὁ Πέν, δὲν θὰ τὴ θέλῃ τὴ ζωή του.

— Τί εἶναι αὐτὸ τὸ λιθάρι ; ρώτησε ὁ Χάρβεϋ, βάζοντας μὲ τὸ νοῦ του πῶς θὰ ἦταν κανένα εἶδος βασανιστηρίου, ὅπου κρεμοῦσαν στὸν κατάδικο μιὰ πέτρα στὸ λαιμό, καθὼς εἶχε διαβάσει στὶς ἱστορίες.

— Εἶναι μιὰ βαρειὰ πέτρα ποὺ τὴ ρίχνουν στὴ θάλασσα ἀντὶ γιὰ ἄγκυρα. Τὸ λιθάρι ὅταν ἡ ψαρόβαρκα εἶναι δεμένη ἀπ' αὐτό, φαίνεται ἀπὸ τόσο μακριά, ἀπ' ὅσο κι' ἡ ἴδια ἡ βάρκα καὶ ὅλα τὰ καράβια, ἕνα' γύρο ξέρουν τί θέλει νὰ πῇ. Θὰ τὸν κοροϊδεύαν λοιπὸν τὸν Πὲν καὶ θὰ τοῦ φαινόταν ὅπως τοῦ σκύλου ποὺ τοῦ δένουν μιὰ κατσαρόλα στὴν οὐρά του. Εἶναι μυγιάγγιχτος ὅσο δὲν παίρνει.

—Ἔ, Πέν, τί ἔπαθες ; Πάλι σκάλωσες ; Ἄφησε τίς τέχνες τίς δικές σου, γιατὶ δὲν καταφέρνεις τίποτε. Ἔλα μπροστὰ καὶ τράβα τὸ σχοινὶ τῆς ἄγκυρας ὁλόρθο.

—Ἀδύνατο νὰ κουνηθῇ, εἶπε ὁ Πέν. Ὅσο κι' ἂν πολέμησα δὲν κουνιέται οὔτε τόσο.

— Καὶ τί εἶναι ὅλος αὐτὸς ὁ ἀνακατεμένος ὁ ἐρχόμενος στὴν πλώρη σου; εἶπε ὁ Ντάν, δείχνοντας ἕνα ἀπερίγραπτο ἀνακάτεμα ἀπὸ κουπιὰ καὶ σχοινιὰ μπερδεμένα ὅλα μαζί.

—Ὤ, εἶπε μὲ καμάρι ὁ Πέν, εἶναι ἕνας ἐργάτης (*) ἰσπανικός. Ὁ κ. Σάλτερς μοῦ ἔδειξε πῶς νὰ τὸ κάνω, μὰ κι' ἔτσι ἀκόμη δὲν καταφέρνω νὰ τὴν ξεκουνήσω.

Ὁ Ντὰν ἔσκυψε ὅσο μποροῦσε πάνω ἀπὸ τὴν κουπαστὴ γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ γέλια του, ἔδωσε δυὸ-τρία τινάγματα στὸ σκοινὶ καὶ ἡ ἄγκυρα ἐλευθερώθηκε στὴ στιγμὴ χωρὶς καμιὰ δυσκολία.

—Ἀβάρα, Πέν ! φώναξε ὁ Ντάν, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ ξανασκαλώσῃς πάλι.

Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὰ τὸν ἄφησαν ἐκεῖ. Ἐκεῖνος κοίταζε μὲ τὰ τραγικὰ γαλανὰ μάτια του, γεμάτα ἀπορία, τὰ μπράτσα τῆς ἄγκυρας ἀπ' ὅπου κρέμονταν φύκια καὶ θαλασσινὰ χόρτα καὶ προσπαθοῦσε νὰ εὐχαριστήσῃ τὰ παιδιά.

— Ξέρεις, Χάρβεϋ, τί θέλω νὰ σοῦ πῶ, εἶπε ὁ Ντάν, ὅταν βρέθηκαν ἀρκετὰ μακρυὰ ὥστε νὰ μὴν ἀκούγονται. Ὁ Πὲν δὲν εἶναι καὶ τόσο καλὰ στὰ συλλογικά του. Δὲν θέλω νὰ πῶ πῶς εἶναι γιὰ νὰ τὸν φοβᾶται κανείς, μὰ τὸ μυαλό του δὲν δουλεύει καὶ τόσο καλά. Κατάλαβες;

— Εἶναι ἀλήθεια ἢ μήπως εἶναι ἀπὸ κεῖνες τίς ἰδέες τοῦ πατέρα σου, ρώτησε ὁ Χάρβεϋ καθὼς ἔσκυβε πάνω στὰ κουπιά.

Τώρα μποροῦσε νὰ λάμνῃ καλύτερα, τὸ καταλάβαινε καὶ μόνος του.

— Τοῦτη τὴ φορὰ ὁ μπαμπᾶς δὲ γελάστηκε. Ὁ Πὲν τἄχει στὰ σίγουρα στριμμένα. Δηλαδὴ ὄχι πῶς εἶναι τρελλός, μὰ τὸ μυαλό του ξὲ δουλεύει. Ἄκου πῶς τὄπαθε — γιὰ τὴν ὥρα τραβᾶς καλὰ κουπί, Χάρβεϋ — καὶ στὸ λέω γιὰ νὰ τὸ ξέρῃς. Κάποτε ἦταν ἕνας ἱεροκήρυκας, τὸν ἔλεγαν Ἰακὼβ Μπόλλερ, καθὼς μοῦ εἶπε ὁ μπαμπᾶς, καὶ καθόταν μὲ τὴ γυναῖκα του καὶ μὲ τέσσερα παιδιὰ σὲ κάποιο μέρος τῆς Πενσυλβανίας. Τοὔρχεται λοιπὸν μιὰ μέρα νὰ πάρῃ ὅλη του τὴν οἰκογένεια γιὰ νὰ πάῃ σὲ κάποιο ἐκκλησιαστικὸ συνέδριο καὶ περνώντας μείνανε στὸ Τζώνσταουν γιὰ νὰ περάσουν τὴ βραδυά τους. Ἔχεις ἀκουστὰ τὸ Τζώνσταουν ;

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

(*) Ἐργάτης λέγεται στὰ πλοῖα τὸ μηχάνημα μὲ τὸ ὁποῖον ἀνεβάζουν τὴν ἄγκυρα.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΑΓΡΙΑ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΑ

(ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΜΕΝΟ)

Κάποια μέρα ἀπ' τἀκρογιάλι,
Παίρνοντας
Τὰ μακριὰ γοργὰ κουπιά
Στὰ χέρια,
Θὰ πάω ἴσια στὴ σπηλιὰ ποὔχουν
Παλάτι τους
Τἄγρια περιστέρια.

Θἄβρω πιὰ ἀνοιχτὴ
Τὴ θαλασσόπορτα
Ποὺ σφαλοῦν γιὰ μῆνες
Τἀγριοκαίρια·
Θἄμπῃ ἡ βάρκα ἀφλοίσβητα,
Γιὰ νὰ μὴν τρομάξουνε
Τἄγρια περιστέρια.

Θἀνοιχτοῦν οἱ σταλαχτίτες
Γύρω μου,
Πολυκάντηλα
Καὶ πολυκέρια·
Θὰ μὲ ράνουν μὲ τὰ πιὸ ἁπαλά τους
Πούπουλα
Τἄγρια περιστέρια.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Ἀγαπητοί μου,

ΚΑΘΩΣ διηγήθηκα στὴ «Ζωή μου σὰ μυθιστόρημα», ποὺ τελείωσε πρὸ ὀλίγου στὰ «Ἀθηναϊκὰ Νέα» — ἐπέμεινα προπάντων στὰ περιστατικὰ ποὺ μοῦ ἐνέπνευσαν διάφορα ἔργα μου, γιὰ νὰ ξέρῃ ὁ ἀναγνώστης τὴν πηγὴ καὶ τὴν πραγματική τους βάση—δυὸ φορὲς στὴ ζωή μου ἔκαμα καὶ τὸ δάσκαλο. Στὴ Δραματικὴ Σχολὴ τοῦ Θεάτρου τῶν Συγγραφέων, ὅπου γιὰ ἕνα χρόνο ἐδίδαξα Αἰσθητική· καὶ στὸ Παρθεναγωγεῖο Κωσταντινίδη— τὸ σημερινὸ τῆς κυρίας Μίνας Ἀηδονοπούλου – Νεοελληνικὴ Λογοτεχνία καὶ Γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς. Μιὰ Διαπλασοπούλα, μαθήτρια στῆς κυρίας Ἀηδονοπούλου, ποὺ τὰ διάβασε αὐτὰ στὰ «Ἀθηναϊκὰ Νέα», μοῦ εἶπε :

— Τὶ καλὰ ἂν σᾶς εἴχαμε καὶ σήμερα σ' αὐτὰ τὰ μαθήματα ! Νεοελληνικὰ κάνουμε βέβαια, ἀλλὰ γραμματικὴ τῆς Δημοτικῆς καθόλου. Καὶ μοῦ φαίνεται πὼς θἄταν πολὺ χρήσιμη.

Δυστυχῶς δὲν εἶμαι πιὰ νέος ὅπως τότε.—Ἔχουν περάσει σχεδὸν εἰκοσιπέντε χρόνια—ποὺ μποροῦσα, μ' ὅλες μου τίς ἄλλες δουλειές, νὰ πηγαίνω δυὸ φορὲς τὴν ἑβδομάδα στὸ Παρθεναγωγεῖο καὶ νὰ κάνω στὶς μαθήτριες τῆς τελευταίας τάξης τὰ μαθήματα ποὺ εἶπα. Ἤμουν ἀληθινὰ εὐτυχισμένος τὶς ὧρες ποὺ περνοῦσα μαζί τους κι' ἀκόμα θυμοῦμαι— καὶ συγκινοῦμαι—μὲ πόση προσοχή, εὐλάβεια καὶ ἀγάπη μὲ ἄκουγαν. Οἱ περισσότερες προτιμοῦσαν ἀπὸ τὴ Γραμματική, τὴ Λογοτεχνία· τοὺς ἄρεσε πολὺ νὰ τοὺς διαβάζω καὶ νὰ τοὺς ἀναλύω νεοελληνικὰ ποιήματα ἢ διηγήματα, ἢ νὰ τοὺς κάνω τὴ βιογραφία καὶ τὴν κριτικὴ τῶν διαφόρων συγγραφέων. Ὅταν ὁ καιρὸς ἐπέτρεπε νὰ γίνεται τὸ μάθημα στὸν κῆπο — τὸ σχολεῖο εἶχε τότε ἕναν ὡραῖο καὶ μεγάλο — κι' ἦταν ἡμέρα Γραμματικῆς, μουρμούριζαν : «Κάτω ἀπ' τὸν ἥλιο, μέσ' στὰ λουλούδια ... δὲν διαβάζουμε καλύτερα κανένα ποίημα ;». Δὲν μπορῶ ὅμως νὰ πῶ πώς, μαζὶ μὲ τὶς λίγες ποὺ τρελλαίνουνταν, δὲν ἐγουστάριζαν τὴ Γραμματική κι' οἱ ἄλλες οἱ πολλές.

Γιατὶ δὲν ἦταν μιὰ Γραμματικὴ ξερὴ περιωρισμένη στοὺς κανόνες. Τοὺς τὴν ἔκανα γενική, ἱστορική, καὶ μὲ στοιχεῖα ἀκόμα Γλωσσολογίας. Τοὺς ἔδειχνα πῶς ἀπὸ τὴν ἀρχαία γλῶσσα γεννήθηκε καὶ μορφώθηκε σιγὰ-σιγὰ ἡ νέα ἡ σημερινή, πῶς καὶ γιατὶ ἄλλαξαν μὲ τὸν καιρὸ οἱ τύποι τῶν ὀνομάτων καὶ τῶν ρημάτων καὶ πῶς ἀπὸ τὶς ἀρχαῖες λέξεις, ἀλλάζοντας τύπο καὶ, πολλὲς φορὲς καὶ σημασία, ἔγιναν οἱ νέες. Τοὺς ἔκανα ἔτσι τὴν «Ἱστορία τῶν λέξεων», καὶ σᾶς βεβαιῶ πὼς δὲν ὑπάρχει πιὸ περίεργο· καὶ διασκεδαστικὸ πρᾶγμα ἀπ' αὐτὴ τὴν ἱστορία. Παραδείγματος χάρι, πῶς τὸ *ὕδωρ* ἔγινε *νερό* ; Ἡ νέα λέξη δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μὲ τὸ ***Νηρέα*** καὶ τὶς ***Νηρηΐδες***, ἢ ***Νεράϊδες***, ὅπως νομίζουν πολλοί. Εἶναι ἁπλούστατο τὸ ἐπίθετο ***νεαρόν***. Τὸ μεσαίωνα οἱ Ἕλληνες ἔλεγαν «νεαρὸν ὕδωρ», δηλαδὴ «φρέσκο νερό». Ἤ, γιὰ συντομία, μόνο «νεαρόν». Κι' ἔτσι, σιγὰ-σιγά, τὸ ἐπίθετο ἀντικατάστησε τὸ οὐσιαστικό, ὅπως πολλὲς φορὲς συμβαίνει, καὶ τὸ ***νεαρὸν*** ἔγινε ***νερὸ*** = ***ὕδωρ***, μ' ὅλα τὰ παράγωγα καὶ τὰ σύνθετα, ποὺ εἶναι λεξικὸ ὁλάκερο : ***νερουλιάζω, νεράνω, νερομάννα, νεροφίδα, νεόβραστος, νεροπουλητής, νεροποντή*** καὶ τὰ ρέστα.

Ἕν' ἄλλο : πῶς τὸ ***βασιλεύω*** κατάντησε νὰ σημαίνῃ καὶ ***δύω*** («ὁ ἥλιος ἐβασίλεψε») καὶ τὸ ***βασίλεμμα*** («βασίλευμα») ***δύσις*** ; Μιὰ φορὰ ἔλεγαν : ***ὁ ἥλιος μπῆκε***, τὸ ***μπάσιμο*** ἢ ἡ ***μπάση*** τοῦ ἡλίου. Ἀπ' αὐτὸ εἶπαν καὶ τὸ σύνθετο ***μπασήλιεμα***. Τὸ ***μπασήλιεμα*** τὸ πῆραν ὕστερα πῶς εἶναι ἀπὸ τὸ ***βασιλεύω*** καὶ τὸ εἶπαν ***βασίλεμμα***. Κι' ἐπειδὴ ὁ ***ἥλιος*** εἶχε πιὰ χαθεῖ ἀπὸ τὴ λέξη, τὸν ἔβαλαν στὴν ἀρχὴ κι' εἶπαν ***ἡλιοβασίλεμμα !*** Ἄλλο περίεργο : πῶς ***ἡ σκιὰ*** ἔγινε ***ὁ ἥσκιος*** ; Ἁπλούστατα : κατὰ τὸ ***ἥλιος***, ποὺ εἶναι τὸ ἀντίθετο τοῦ ***σκιά***. Ἔλεγαν : ***στὸν ἥλιο, στὴ σκιά*** κι' ἔπειτα, κατ' ἀναλογία, εἶπαν ***στὸν ἥλιο, στὸν ἥσκιο***. Καὶ γι' αὐτὸ ὁ ***ἥσκιος*** γράφεται μὲ ἦτα, κι' ὄχι μὲ γιώτα, ὅπως τὸν γράφουν οἱ ἀγλωσσολόγητοι.

Φαντασθῆτε τώρα πῶς τὸ ***σώζω - σώνω - σώζομαι σώνομαι***, κατάντησε ***τελειώνω*** («σώθηκε») «τέλειωσε», καὶ «σώσμα», «σωσμένο» κτλ. κι' ἀκόμα ***σηκώνω ἀπὸ χάμω***, ἢ ***φτάνω*** ἢ ***ἀρκεῖ*** («σῶσε το» = «σήκωσ' το», «δὲν σώνω ἐκεῖ πάνω» = «δὲν φτάνω», «σώνει» = ἀρκεῖ κτλ.). Δὲν ἔχω τόπο νὰ σᾶς τὸ ἐξηγήσω, οὔτε νὰ σᾶς φέρω κι' ἄλλα παραδείγματα. Ἀλλὰ... σώνουν αὐτά, πιστεύω, γιὰ νὰ ἰδῆτε πόσο περίεργη καὶ διασκεδαστικὴ εἶναι ἡ ἱστορία τῶν λέξεων.

Σᾶς ἀσπάζομαι ΦΑΙΔΩΝ

Ο ΚΑΛΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ

14

Ὁ Γιαννάκης σήκωσε ἕνα δοξάρι καὶ κάτι σαΐτες ποὺ ἦταν ἐκεῖ χάμω, κι' ἄρχισε τὸ κυνήγι. Ἄμα ἔβλεπε νὰ περνάῃ τετράποδο ἢ πουλὶ—ἐλάφι, λαγό, μπεκάτσα, τσαλαπετεινὸ—τοῦ ἔριχνε. Μὰ δὲν πετύχαινε, δὲν ἐσκότωνε κανένα. Δὲν ἤξερε νὰ σαϊτεύῃ καλά, γιατὶ ποτέ του δὲν εἶχε κυνηγήσει μὲ δοξάρι. Κι' ἀφοῦ κυνήγησε ἔτσι, χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα, ἡμέρες ὁλάκερες, ἔχασε τὸ θάρρος του καὶ κάθησε ἀπελπισμένος.

Ἀξαφνα, εἶδε νὰ πετᾷ ἀπὸ πάνω του τὸν Κόρακα ποὺ εἶχε σώσει στὴν ἀρχὴ τοῦ ταξιδιοῦ του. Ὁ Κόρακας κατέβηκε κοντά του καὶ τοῦ εἶπε :

— Μοῦ ἔκαμες κάποτε ἕνα καλὸ ποὺ σοῦ ὑποσχέθηκα νὰ σοῦ τὸ πληρώσω. Καὶ νά με, ἦρθα. Πές μου τί ἔχεις : γιατὶ κάθεσαι ἐδῶ τόσο λυπημένος ;

—Ἄχ, κὺρ-Κόρακα, αὐτὸ κι' αὐτό...

Κι' ὁ Γιαννάκης τοῦ τὰ διηγήθηκε ὅλα.

— Δὲν εἶναι τίποτα, εἶπε ὁ Κόρακας. Ἐγὼ μπορῶ νὰ σὲ γλυτώσω. Ἂν ἐσὺ δὲν ξέρῃς νὰ κυνηγᾷς μὲ δοξάρι, ἐγὼ μπορῶ χωρὶς κανένα ὅπλο, μὲ τὸ ράμφος μου μόνο καὶ μὲ τὰ νύχια μου. Θὰ σκοτώνω κι' ἐσὺ θὰ μαζεύῃς. Ἔλα, ἀκολούθα με.

Κι' ὁ Γιαννάκης ἀκολούθησε τὸν Κόρακα μέσα στὸ δάσος. Αὐτὸς μὲ τὸ ράμφος του καὶ μὲ τὰ νύχια του, σκότωνε τετράποδα καὶ πουλιά, κι' ἐκεῖνος τὰ μάζευε, τὰ ἔγδερνε, τὰ μαδοῦσε καὶ τὰ μαγείρευε, ὅπως τοῦ εἶχε πεῖ ὁ Λύκος. Νὰ μαγειρεύῃ δὰ ἤξερε καλά. Ἡ ἐργασία αὐτὴ βάσταξε πολλὲς ἀμέτρητες ἡμέρες· κι' ὅταν πιὰ εἶχε σκοτωθεῖ ὅλο τὸ κυνήγι τοῦ δάσους, ὁ Κόρακας εἶπε τοῦ Γιαννάκη :

— Τώρα φεύγω. Ἄλλο τίποτα δὲν μπορῶ νὰ σοῦ κάμω. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ εἶναι ἀρκετό. Ὁ Λύκος θὰ εὐχαριστηθῆ καί, ἀντὶ νὰ σὲ φάῃ, ὅπως θέλανε ἂν δὲν τοῦκανες τὸ θέλημά του, θὰ σὲ περάσῃ ἀντίκρυ - ξέρει αὐτὸς τὸν τρόπο—καὶ θὰνεβῆς στὸ βουνό. Ἂν σοῦ παρουσιασθῆ κι' ἄλλο ἐμπόδιο, πάλι κανένα πνεῦμα τοῦ βουνοῦ θὰ σὲ βοηθήσῃ. Τὰ πνεύματα, οἱ νεράϊδες, οἱ καλοκυράδες, οἱ ξωθιές, ἀγαποῦν τὰ φιλόστοργα παιδιά. Ἔχε θάρρος, γειά σου !

Ὁ Κόρακας χάθηκε κι' ὁ Γιαννάκης φώναξε τὸ Λύκο.

(Ἀκολουθεῖ) **ΚΥΡΑ ΜΑΡΘΑ**

Η ΓΥΦΤΟΠΟΥΛΑ

— ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΚΑΣ JEANNE COLOMB —

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

Ἀνέβασε τὴν Ἐμορφία καὶ τὴ Μαριὰ ἐπάνω στὸ γαϊδούρι κι' ἐκεῖνες πήδησαν εὐθυμες μέσα στὶς κόφες.

— Ντέε ! ἔκανε ὁ Ἰωσὴφ κι' ἔσπριξε τὸ γαϊδούρι ἀπὸ πίσω κι' ἐκεῖνο ξεκίνησε τρέχοντας καμαρωτό, σὰν νὰ καταλάβαινε ὅτι κουβαλοῦσε στὴ ράχη του δυὸ τόσο καλὰ κοριτσάκια.

Ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι λεπτὰ τῆς ὥρας ὁ Ἰωσὴφ μαζὶ μὲ τὴ συνοδεία του στάθηκε μπρὸς στὴν πόρτα τοῦ γιατροῦ. Ἡ μαγείρισσα εἶδε τὰ μανιτάρια, ἔμεινε ἐκστατικὴ καὶ φώναξε :

—Ἄχ τί ἄσπρα μανιτάρια ! τί δροσερά ! τί τρυφερά ! νὰ ζήσετε, καλά μου παιδιά ! Ἐλᾶτε μέσα νὰ τ' ἀδειάσω καὶ νὰ σᾶς δώσω τὰ καλαθάκια. Μὰ τί ὡραῖα ποὺ εἶναι ! ποῦ τὰ βρήκατε;ἐδῶ δὲν ἔχουν ἀπ' αὐτά.

— Ἡ Μαριὰ τὰ ἐμάζεψε, εἶπε ἡ Ἐμορφία καμαρώνοντας γιὰ τὶς χάρες τῆς φιλενάδες της.

—Ἄ, ἡ γυφτοπούλα ; Νὰ τὴν δῶ; Εἶσαι καλὰ τώρα, μικρούλα μου ; Σταθῆτε μιὰ στιγμή, ἡ κυρία μπορεῖ νὰ θέλῃ νὰ σᾶς δώσῃ τίποτε ψιλὰ γιὰ τὸν κόπο σας.

Ἡ Μαριὰ ἐζάρωσε τὰ φρύδια της καὶ ἔκανε μὲ τὸ χέρι της ἕνα κίνημα σὰν νὰ ἤθελε νὰ ἀποκρούσῃ τὴν ἐλεημοσύνη. Κι' ὅμως, ὅταν ἦταν μαζὶ μὲ τοὺς Ἀτσίγγανους, μόλις τελείωνε τὸ χορό της ἔπαιρνε τὸ ντέφι της καὶ γύριζε μαζεύοντας χρήματα ἀπὸ τὸν κόσμο ποὺ στεκόταν γύρω. Πῶς λοιπὸν τώρα ἔννοιωσε ντροπὴ καὶ ἀγανάκτηση μόλις ἄκουσε πὼς θὰ τῆς ἔδιναν χρήματα γιὰ τὸ δῶρο ποὺ ἔφερε στὸν γιατρό ;

Ὁ γιατρὸς τὴν εἶχε κάνει καλά. Εἶχε περιποιηθῆ τὴν πληγή της ἀγγίζοντάς την ἀπαλὰ-ἀπαλὰ καὶ μὲ προσοχὴ γιὰ νὰ μὴν τὴν πονέσῃ καὶ ἡ εὐαίσθητη γυφτοπούλα ἔνοιωθε τώρα μεγάλη ἀγαλλίαση ποὺ μποροῦσε γιὰ νὰ δείξῃ τὴν εὐγνωμοσύνη της νὰ κάνῃ στὸ γιατρὸ ἕνα μικρὸ δῶρο χωρὶς νὰ πάρῃ χρήματα.

Κακοφανισμένη λοιπὸν ἀποτραβήχτηκε σιγὰ-σιγὰ καὶ βρέθηκε ἔξω ἀπὸ τὸ μαγειρειό, χωρὶς νὰ τὴν καταλάβουν οὔτε ἡ μαγείρισσα, οὔτε ἡ Ἐμορφία καὶ ὁ Ἰωσὴφ ποὺ ἦταν ἀφοσιωμένοι στὴν ὁμιλία τους. Μόνο ἀντὶ νὰ βγῇ στὸ δρόμο καὶ νὰ περιμένῃ κοντὰ στὸ γαϊδουράκι, κατὰ λάθος ἔστριψε κατὰ μέσα καὶ βρέθηκε στὸν κῆπο.

Ἡ Μαριὰ ἀγαποῦσε πολὺ κάθε τι φανταχτερὸ καὶ μόλις εἶδε τὰ πολύχρωμα λουλούδια ποὺ στόλιζαν τὸ περιβόλι θαμπώθηκε. Καὶ καθὼς πῆγε πιὸ κοντὰ γιὰ νὰ τὰ θαυμάσῃ καλύτερα ἄκουσε, μιὰ μουσικὴ ποὺ τὴν ἐθάμπωσε ὅπως καὶ τὰ λουλούδια. Ἀπὸ πάνω της ἦταν ἕνα παράθυρο καὶ ἡ μουσικὴ ἔβγαινε ἀπὸ κεῖ μέσα. Καὶ ἐπειδὴ τὸ παράθυρο ἦταν χαμηλὸ πλησίασε καὶ μὲ περιέργεια κοίταξε μέσα. Εἶδε τότε τὴν πλάτη τοῦ γιατροῦ καὶ τὴ μητέρα του ποὺ φοροῦσε γυαλιὰ καὶ ἦταν καθισμένη μπρὸς στὸ πιάνο. Ὁ γιατρὸς ἦταν λίγο σκυφτός, εἶχε ἀνάμεσα στὰ γόνατά του τὸ βιολοντσέλλο καὶ κουνοῦσε τὸ δοξάρι δεξιὰ-ἀριστερά.

Γοητευμένη ἀπὸ τὴ μουσικὴ ἡ γυφτοπούλα πῆγε πιὸ κοντὰ ἀκόμη, ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸ πεζούλι καὶ ἄκουγε μὲ θαυμασμό.

Ἔξαφνα ἡ μητέρα τοῦ γιατροῦ, ἐκεῖ ποὺ ἔπαιζε πιάνο νόμισε πὼς ἐσυννέφιασε. Γιατὶ ἡ κάμαρα εἶχε σκοτεινιάσει ξαφνικά. Γύρισε λοιπὸν τὸ κεφάλι της κατὰ τὸ παράθυρο γιὰ νὰ ἴδῃ καλύτερα. Μὰ τὸ σύννεφο ἦταν ἕνα μελαχροινὸ κοριτσάκι ποὺ στεκόταν ὄρθιο ἐπάνω στὸ παράθυρο. Κι' ἀλήθεια ἦταν ἡ Μαριά, ποὺ τόσο τὴν εἶχε προσελκύσει ἡ μουσική, ὥστε δὲν πρόφθασε νὰ σκεφθῆ μήπως τὴν ἴδοῦνε.

Ἡ μητέρα τοῦ γιατροῦ ἔκοψε τὴ μουσικὴ καὶ τότε ὁ γιατρὸς σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ κοίταξε κατὰ τὸ μέρος ποὺ εἶχε ρίξει τὴ ματιά της ἡ μητέρα του. Καθὼς εἶδε τὴ γυφτοπούλα γέλασε καὶ τῆς φώναξε :

—Ἄ, νά την ἡ σκυλοδαγκωμένη μου! Μαριά, παιδί μου, ἔλα δῶ. Πήδησε μέσα. Εὐκολώτερα θὰ πηδήσῃς μέσα, παρὰ ἔξω. Ἔλα γιά σου.

Ἡ Μαριὰ στὴν ἀρχὴ ντρεπόταν τὴν ξένη κυρία, μὰ ἤθελε νὰ ἴδῃ καὶ τὰ παράξενα ὄργανα ἀπ' ὅπου ἐβγαινε ἐκείνη ἡ ὡραία μουσική. Στὸ τέλος νίκησε ἡ περιέργεια καὶ ἡ γυφτοπούλα πήδησε μέσα.

— Καλῶς τὴ μικρούλα, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ γιατροῦ. Τώρα εἶσαι καλά ; Βαστοῦν τὰ ποδαράκια σου καὶ ἤρθες ὡς ἐδῶ ;

—Ἤρθα ἐπάνω στὸ γαϊδούρι, εἶπε ἡ Μαριὰ παίρνοντας θάρρος ἀπὸ τὸ γλυκὸ βλέμμα τῆς γριᾶς κυρίας. Βρήκαμε ἐπάνω στὸ βουνὸ μανιτάρια ἄσπρα-ἄσπρα καὶ ὁ Ἰωσὴφ εἶπε πὼς τοῦ ἀρέσουν τοῦ γιατροῦ καὶ εἴπαμε νὰ τοῦ φέρουμε.

— Μὰ ἐγὼ νόμιζα πὼς ὁ κὺρ-Πέτρος δὲν εἶχε γαϊδουράκι.

— Δὲν εἶναι τοῦ κὺρ-Πέτρου. Εἶναι τῆς κυρὰ-Ἀναστάσαινας τῆς μυλωνοῦς. Ἡ κυρὰ Ἀναστάσαινα εἶναι κακιὰ γυναίκα, μὰ ὁ Ἰωσὴφ εἶναι καλὸ παιδί καὶ ἐπειδὴ φοβόταν πὼς δὲν θὰ μποροῦσα νὰ ἔρθω ὡς ἐδῶ μὲ

τὰ πόδια μου, μοῦ ἔφερε τὸ γαϊδουράκι γιατὶ θὰ ἔσκαζα ἀπὸ τὴ στενοχώρια μου ἂν δὲν ἐρχόμουν κι' ἐγὼ νὰ φέρω τὰ μανιτάρια στὸν γιατρό.

— Ὥστε μ' ἀγαπᾶς λιγάκι, μικρούλα μάγισσα ; ἔκανε ὁ γιατρὸς χαμογελώντας.

Ἡ Μαριὰ δὲν ἤθελε νὰ τὴν λένε μάγισσα καὶ τοῦτο ἦταν τὸ μόνο παράπονο ποὺ εἶχε μὲ τὴν κυρὰ Ἀναστάσαινα. Μὰ τώρα δὲν τῆς κακοφάνηκε γιατὶ κατάλαβε πὼς ὁ γιατρὸς δὲν τὴν ἔλεγε ἔτσι γιὰ νὰ τὴν πειράξῃ, ἀλλὰ γιὰ ν' ἀστειευθῆ. Ἔτρεξε λοιπὸν κοντά του καὶ τοῦ φίλησε τὸ χέρι του.

Ὁ γιατρὸς χάϊδεψε τὸ κεφάλι τῆς Μαριᾶς, ὅπως θὰ χάϊδευε ἕνα σκυλάκι.

— Αὐτὸ τὸ κοριτσάκι, εἶπε, δὲν ἀνατράφηκε μὲ τὸ φόβο τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν εἶχε ὡς τώρα ἀνθρώπους νὰ τὸ συμβουλεύσουν καὶ νὰ τὸ καθοδηγήσουν, μὰ φαίνεται νὰ ἔχῃ καρδιὰ καὶ θὰ γίνῃ καλὸς ἄνθρωπος.

— Καὶ τώρα μάλιστα ποὺ τὴν ἔχει ὁ κὺρ-Πέτρος,εἶπε ἡ μητέρα του.

—Ὁ κὺρ-Πέτρος, μητέρα, εἶναι φτωχὸς ἄνθρωπος καὶ δὲν φαντάζομαι πὼς θὰ μπορέσῃ νὰ τὸ κρατήσῃ. Κι' ὕστερα φοβάμαι πὼς αὐτὸ τὸ ἴδιο δὲν θὰ θελήσῃ νὰ μείνῃ. Εἶναι μαθημένο νὰ γυρίζῃ καὶ ἡ καθιστικὴ ζωὴ δὲν θὰ τοῦ ἀρέσῃ.

— Κρῖμα ! ἔκανε ἡ γριὰ κυρία, ἀναστενάζοντας.

Ἐνόσῳ ὅμως αὐτοὶ οἱ δυὸ μιλοῦσαν, ἡ Μαριὰ κοίταζε τὸ πιάνο, καὶ μάλιστα τὰ πλῆκτρα ἐκεῖνα τὰ ἄσπρα καὶ μαῦρα κι' ἔσπαζε τὸ μυαλό της γιὰ ν' ἀνακαλύψῃ πῶς μποροῦσε ἡ μητέρα τοῦ γιατροῦ νὰ βγάζῃ τόσο ὡραῖα μουσικὴ ἀπὸ τὸ κουτί ἐκεῖνο. Ἄπλωσε λοιπὸν τὸ χέρι της μὲ πολλὴ προσοχὴ καὶ ἔξαφνα τὰ χέρια της ἀκούμπησαν στὰ πλῆκτρα κι' αὐτὰ ἀντήχησαν νότες μουσικές.

Ἡ Μαριὰ ἀκούγοντάς τες ξαφνιάστηκε καὶ ὕστερα γέλασε.

— Βλέπετε, μητέρα, εἶπε ὁ γιατρὸς γελώντας κι' αὐτὸς δυνατά. Βλέπετε πὼς τὸ κοριτσάκι ἔχει κλίση στὴ μουσική ; Χτύπα, κόρη μου, καὶ μὲ τὰ δυὸ σου χεράκια. Δὲν εἶναι ἔμορφα;Πρέπει νὰ σὲ μάθω μουσικὴ τὴν ὥρα ποὺ δὲν ἔχω δουλειά.

— Μουσική ; ἔκανε ἡ γριὰ κυρία. Τί τὴν θέλει, γιέ μου τὴ μουσική ; Πρέπει νὰ μάθῃ ἄλλα πράγματα, χρήσιμα. Τώρα μάλιστα ποὺ ἔγινε καλὰ εἶναι καιρὸς νὰ στρωθῆ. Θὰ κάνω λόγο στὴν κυρὰ Μαρία γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ καλύτερο κατὰ τὴ γνώμη μου. Δὲν εἶναι ἔτσι ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

Κάθε βράδυ μετὰ τὸ φαγητὸ ὁ γιατρὸς συνείθιζε νὰ διαβάζῃ τὴν ἐφημερίδα του καὶ ἡ μητέρα του καθόταν πλάϊ του μὲ τὸ πλέξιμό της ἢ τὸ κέντημά της. Ὕστερα μητέρα καὶ γιὸς κάθονταν καὶ κουβέντιαζαν. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ βράδυ μόλις καὶ μὲ τὴ βία εἶπαν λίγες λέξεις μεταξύ τους.

— Νόστιμα ἦταν τὰ μανιτάρια, μητέρα, εἶπε ὁ γιατρός.

— Ναί, παιδί μου, ἔκανε ἡ γριὰ κυρία.

Καὶ τίποτε ἄλλο. Μὰ τί εἶχε ἄραγε ; Ἡ ὄψη της δὲν τὴν ἔδειχνε γι' ἄρρωστη.

—Ἔ, μητέρα ! ἔκανε ὁ γιατρός, σκύβοντας ἀπὸ πάνω της.

Ἡ μητέρα σήκωσε τὸ κεφάλι της, σὰν ἄνθρωπος ποὺ τὸν ξυπνᾶνε ξαφνικά.

— Τί εἶναι, παιδί μου ;

— Τίποτε, μητέρα μου. Ἤθελα νὰ σᾶς ρωτήσω γιατὶ εἴσαστε ἔτσι ἀμίλητη. Μήπως εἴσαστε ἄρρωστη ; Ἐδῶ εἶναι ὁ γιατρός. Μήπως εἴσαστε στενοχωρημένη ; Ἐδῶ εἶναι ὁ γιός. Πῆτε μου τί ἔχετε.

— Δὲν ἔχω τίποτε, παιδί μου. Μὰ συλλογίζομαι ἐκεῖνο τὸ πρωϊνὸ ἀγριοκόριτσο Δὲν ξέρεις πὼς ἐνδιαφέρομαι γι' αὐτό;

— Περίεργο, κι' ἐγὼ τὸ ἴδιο. Καὶ δὲν μοῦ λέτε τί σκέπτεσθε ;

— Κι' ἐγὼ δὲν ξέρω. Ἤθελα μόνο νὰ τὸ γνωρίσω καλύτερα γιὰ νὰ ἴδω τί ἀξίζει. Ἀπ' ὅ,τι εἶδα, αἰσθάνεται εὐγνωμοσύνη γιὰ σένα, λοιπὸν ἔχει καρδιά. Τὰ καλαθάκια της εἶναι κομψότατα, λοιπὸν ἔχει κάτι τὸ καλλιτεχνικὸ ποὺ δὲν τὸ εἶδα πουθενὰ ἀλλοῦ. Καὶ τὸ προσωπάκι της εἶναι ἐξυπνότατο. Κρῖμα νὰ ξαναπάῃ μὲ τοὺς Ἀτσίγγανους.

— Τοῦτο σκέπτομαι κι' ἐγώ. Μακάρι νὰ τὴν κρατοῦσε ὁ κὺρ Πέτρος. Φαίνεται πὼς τὴν ἀγαποῦν πολὺ καὶ μάλιστα ἡ Ἐμορφία.

—Ὁ λόγος εἶναι ἂν θέλῃ κι' ἡ γιαγιά της.

—Ἡ γιαγιὰ συχνὰ ἀλλάζει γνώμη. Πότε τὸ λυπᾶται καὶ τοῦ μιλάει σὰν νὰ ἦταν παιδί της καὶ πότε κλαίει τὰ ἔξοδα.Ἔ, δὲν εἶναι δὰ καὶ πλούσιοι οἱ καϊμένοι.

—Ὅσο γι' αὐτὸ εὔκολα βολεύεται. Ἡ ἀποθήκη μου ἔχει ρουχαλάκια, ἄλλο τίποτε.Ἂς τοὺς στέλνουμε κάποτε-κάποτε κανένα σακκὶ ἀλεύρι ἢ καμμιὰ μπουκάλα κρασί. Τί θὰ φάῃ ἕνα κοριτσάκι; Ἀργότερα σὰν μεγαλώσῃ θὰ δουλεύῃ καὶ θὰ βγάζῃ τὸ ψωμάκι της. Αὔριο θὰ πάω νὰ εὐχαριστήσω τὴν κυρὰ Μαρία καὶ θὰ τὴν βολιδοσκοπήσω καὶ νὰ δοῦμε.

Τὴν ἄλλη μέρα ὅμως ἔβρεχε πολύ, τὴ δεύτερη ἡ μικρὴ ὑπηρέτρια ἔπεσε κι' ἔβγαλε τὸ πόδι της, τὴν τρίτη ἦρθε ὁ περιβολάρης γιὰ νὰ φυτέψῃ λουλούδια καὶ ἡ μητέρα τοῦ γιατροῦ δὲν μποροῦσε νὰ φύγῃ, κι' ἔτσι ἡ ἐπίσκεψη ἀναβαλότανε ἀπὸ τὴ μιὰ μέρα στὴν ἄλλη καὶ μόλις ὕστερα ἀπὸ δυὸ βδομάδες κατώρθωσε ἡ καλὴ κυρία νὰ πάῃ στὸ σπίτι τοῦ κύρ-Πέτρου.

— Χριστὲ καὶ Παναγία μου ! φώναξε ἡ κυρὰ Μαρία, μόλις τὴν εἶδε. Καλὲ σεῖς εἴσαστε, κυρία μου; Καθῆστε στὴν πολυθρόνα νὰ ξεκουραστῆτε ! Καὶ πῶς ἦταν τοῦτο τὸ καλό ; Ποῦ εἶναι τὰ κορίτσια ! Ἐμορφία ! Μαρία !

—Ἀφῆστε τα, κυρὰ Μαρία μου, δὲν τὰ θέλω. Ἐγὼ ἦρθα μόνον γιὰ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὰ μανιτάρια. Θὰ κάτσω ὅμως νὰ ξεκουραστῶ λιγάκι.

Οἱ δυὸ σεβάσμιες γριὲς κάθησαν καὶ κουβέντιασαν γιὰ διάφορα πράγματα. Ἐνόσῳ μιλοῦσαν ἡ μητέρα τοῦ γιατροῦ ἔφερε μὲ τρόπο τὸν λόγο γιὰ τὴ γυφτοπούλα καὶ ρώτησε τὴν κυρὰ Μαρία :

— Καὶ τί σκοπὸ ἔχετε, κυρὰ Μαρία μου ; θὰ τὸ κρατήσετε τὸ κοριτσάκι;

Ἡ κυρὰ Μαρία σήκωσε τὰ μάτια της στὸν οὐρανὸ καὶ ἀναστέναξε βαθειά.

—Ἄχ κυρία μου, ἂν μὲ ρωτούσατε πρὶν ἀπὸ ἕνα μῆνα ἢ κι' ἀπὸ δυὸ βδομάδες, τότε ποὺ ἦταν ἄρρωστη, δὲν ξέρω τί θὰ σᾶς ἀπαντοῦσα. Ἐκείνη ἡ ματιά της, ἐκείνη ἡ φωνή της, οἱ τρόποι της, μ' εἶχαν κάνει νὰ τὴν βάλω στὴν καρδιά μου, δὲν τὸ ξεχώριζα ἀπὸ τὴ Μόρφω μου.Μ' ἀπὸ τότε ποὺ ἔγινε καλὰ καὶ σηκώθηκε, δὲν ἔχετε ἰδέα ! Καλὲ κορίτσι εἶναι αὐτὸ ἢ πειρασμός ; Τὸ σπίτι δὲν τὴν κρατάει, θέλει ὅλο στὰ χωράφια νὰ γυρίζῃ καὶ τὸ κακὸ εἶναι ποὺ μοῦ ξελογιάζει καὶ τὴ Μόρφω μου. Γυρίζουν στὸ σπίτι καταϊδρωμένα, κατακουρελιασμένα καὶ τὰ δυό, μὲ τὰ μοῦτρα τους καὶ τὰ χέρια τους σκισμένα καὶ ματωμένα. Στὴν ἀρχὴ δὲν μ' ἔμελλε καὶ τόσο γιατὶ πήγαινε μαζί τους κι' ὁ Ἰωσήφ, ὁ γιὸς τῆς κυρὰ Ἀναστάσαινας τῆς μυλωνοῦς. Μὰ τώρα ἡ μητέρα του δὲν τὸν ἀφήνει, γιατὶ δὲν θέλει νὰ πηγαίνῃ τὸ παιδί της μὲ μιὰ μάγισσα. Ἔτσι τὴ λέει τὴ γυφτοπούλα. Ἀκοῦς παιδὶ πρᾶμα, μάγισσα ! Δὲν λέω, ὅμα γεράσῃ !

—Ἔλα δὰ τώρα, κυρὰ Μαριά, ἐσὺ γυναίκα μὲ μυαλὸ καὶ νὰ πιστεύῃς

πῶς οἱ γύφτισσες εἶναι μάγισσες. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα ὑπάρχουν μάγια ;

— Ξέρω, κι' ἐγώ ; ἔκανε ἡ κυρὰ Μαρία, κουνώντας τὸ κεφάλι της. Αὐτὰ ποὺ λέτε τὰ λένε κι' ὁ δάσκαλος κι' ὁ παπᾶς καὶ μπορεῖ νὰ εἶναι σωστά, μὰ πῶς τὰ μαθαίνουν οἱ 'Ατσίγγανοι ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα ποὺ ξέρουν ; 'Ας εἶναι, αὐτὰ ἐμένα δὲν μ' ἀρέσουν. 'Ας ἔρθουμε τώρα στὴν κουβέντα μας. 'Ερχεται ὥρα καὶ θέλω νὰ τὸ ξεφορτωθῶ αὐτὸ τὸ κορίτσι, ἀλλὰ πάλι τὸ πονεῖ ἡ καρδιά μου. 'Υστερα, τὸ ἀγαπάει πολὺ κι' ἡ Μόρφω μου καὶ φοβᾶμαι μὴν ἀρρωστήσῃ.

— Κι' ἡ Μαριὰ ἄραγε θέλει νὰ φύγῃ ;

— Δὲν ξέρω. 'Εκεῖ ποὺ λέει πότε νὰ περάσουν ἀτσίγγανοι καὶ νὰ πάῃ μαζί τους, ἐκεῖ χύνεται ζαφνικὰ ἐπάνω στὴ Μόρφω μου καὶ τὴν ἀγκαλιάζει καὶ τὴν πνίγει ἀπὸ τὰ πολλὰ φιλιά, καὶ χύνεται ἐπάνω μου καὶ μὲ γεμίζει φιλιὰ καὶ χύνεται καὶ στὸν Πέτρο μου καὶ σ' αὐτὸν τὰ ἴδια κι' ὕστερα κλαίει καὶ φωνάζει : «Σᾶς ἀγαπῶ, σᾶς ἀγαπῶ, ποτέ μου δὲν θὰ φύγω ἀπὸ κοντά σας» κι' ἀρχίζει ἔπειτα νὰ χορεύῃ καὶ νὰ χτυπᾷ τὸ ντέφι της. 'Αλλόκοτο κορίτσι, μὰ τὴν ἀλήθεια.

—'Αλήθεια, εἶναι πολὺ ζωηρό. 'Εγὼ θάλεγα, κυρὰ Μαρία μου, πῶς ἂν εἶχε καμμιὰ δουλειὰ νὰ κάνῃ δὲν θὰ τῆς ἔμενε καιρὸς γιὰ ἀταξίες. Δοκίμασες νὰ τὴν βάλῃς νὰ σὲ βοηθήσῃ στὸ σπίτι μαζὶ μὲ τὴ Μόρφω ;

— Ναί, γιὰ νὰ μὴ μ' ἀφήσουν πρᾶγμα γερό ! 'Ο νοῦς τους ὅλο στὰ παιχνίδια εἶναι.

— Τότε στεῖλε τη στὸ σχολεῖο. 'Εκεῖ στὸ χωριό μας ἔρχονται ἕνα σωρὸ παιδάκια ἀπὸ ἄλλα χωριὰ καὶ ἡ συντροφιὰ δὲν θὰ τῆς λείψῃ.

—'Α ναί, τὸ σχολεῖο ! Τώρα ἐβγῆκε τῆς μόδας τὸ σχολεῖο καὶ γιὰ τὰ κορίτσια ἀκόμα. Στὸν καιρό μας δὲν τὰ ξέραμε τέτοια πράγματα. 'Ας εἶναι, θὰ τὴ στείλουμε τὴ Μόρφω στὸ σχολεῖο ὅταν θὰ φύγῃ ἡ ἄλλη.

— Καὶ σκοπεύετε νὰ τὴν διώξετε τώρα γρήγορα ;

— Πρέπει πρῶτα νὰ βρεθῇ εὐκαιρία. Νὰ περάσουν τίποτε καλοὶ 'Ατσίγγανοι καὶ νὰ τοὺς τὴν παραδώσουμε.

— Μὰ ὥς τότε γιατὶ νὰ μείνῃ ἀργὴ ἡ Μαριά ; Κάτι θὰ μάθῃ στὸ σχολεῖο. Κι' ὕστερα θὰ λείπουν ἀπὸ τὸ σπίτι κι' οἱ δυὸ καὶ θἄχῃς τὸ κεφάλι σου ἥσυχο.

— Σωστὰ ὅσα λέτε, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος φοβᾶμαι στὸ σχολεῖο μήπως μαζεύονται τίποτε κακόπαιδα καὶ τὴν πειράζουν τὴ Μαριά, αὐτὴ θὰ θυμώνῃ, θὰ ἔρχονται στὰ χέρια, ἡ Μόρφω θὰ παίρνῃ τὸ μέρος της, δὲν εἶναι καλὰ πράγματα. 'Οχι, ἀδύνατον, δὲν μπορεῖ νὰ πάῃ ἡ Μαριὰ στὸ σχολεῖο.

'Η μητέρα τοῦ γιατροῦ σκέφθηκε λίγο κι' ὕστερα εἶπε :

— Στάσου, κυρὰ Μαρία μου, μπορεῖ νὰ βολευτῇ τὸ πρᾶγμα. Μοῦ τὶς στέλνεις καὶ τὶς δύο στὸ σπίτι μου; 'Οχι ὅμως τὴν ὥρα τοῦ σχολείου, γιὰ νὰ μὴν τὶς βλέπουν τὰ ἄλλα παιδιὰ στὸ δρόμο καὶ τὶς κοροϊδεύουν. Στεῖλε μου τις καὶ ἐγὼ θὰ τὶς μάθω καὶ τὶς δύο ὅσα γράμματα μπορῶ καὶ θὰ βάλω καὶ μυαλὸ τῆς γυφτοπούλας. 'Η μαγείρισσά μου θὰ τὴν μάθῃ τὴ Μαριὰ νὰ πλένῃ τὰ πιάτα δίχως νὰ τὰ σπάζῃ.

'Η κυρὰ Μαρία διαμαρτυρήθηκε

— Νὰ σᾶς δώσουμε τόσο βάρος !

— Καθόλου. Ξέρεις πῶς ἀγαπῶ τὰ παιδιά. Λοιπὸν αὔριο θὰ μοῦ τὰ στείλῃς τὰ κοριτσάκια. Σύμφωνες.

'Η μητέρα τοῦ γιατροῦ ἔβαλε τὰ δυὸ κοριτσάκια νὰ καθήσουν κοντά της.

Κι' ἀφοῦ ἀποχαιρέτησε τὴν κυρὰ Μαρία ἡ μητέρα τοῦ γιατροῦ ἔφυγε καὶ ἡ κυρὰ Μαρία τὴν ξέβγαλε ὥς τὴν πόρτα.

Μόλις ἔφτασε στὸ σπίτι της ἡ μητέρα τοῦ γιατροῦ ἔψαξε καὶ βρῆκε ὅλα τὰ παλιὰ βιβλία τοῦ γιοῦ της, τὸ 'Αλφαβητάριό του, τὴν Προπαιδειά του, τὴν 'Ιερὴ 'Ιστορία του, τὴν Καλλιγραφία του, 'Ετοίμασε καὶ τετράδια, χαρτιὰ καὶ μολύβια κι' ὕστερα σκάλισε τὸ καλαθάκι τῆς ἐργασίας της καὶ ἔβγαλε πανιά, κλωστὲς καὶ βελόνες γιὰ τὰ διάφορα εἴδη τῆς ραπτικῆς.

Τὸ ἄλλο πρωὶ κατέβηκε νωρὶς στὸν κῆπο καὶ τὸν γύριζε προσπαθώντας νὰ θυμηθῇ ὅ,τι γνώριζε γιὰ τὰ διάφορα φυτά, γιὰ τὰ λουλούδια, γιὰ τοὺς καρπούς. Καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ τὸ χατήρι τῶν δυὸ κοριτσιῶν ποὺ θὰ γίνονταν μαθήτριές της. Ὦ ἂν εἶχε κόρη, ἡ ἀξιόλογη αὐτὴ γυναίκα θὰ τὴν μόρφωνε στὴν ἐντέλεια, ὅπως ἦταν καὶ ἡ ἰδία.

Τὸ μεσημέρι οἱ δυὸ μικροῦλες, ἀφοῦ ἡ κυρὰ Μαρία τοὺς σύστησε μὲ κάθε τρόπο νὰ εἶναι φρόνιμες καὶ ὑπάκουες, ξεκίνησαν χαρούμενες καὶ πιασμένες ἀπὸ τὸ χέρι γιὰ τὸ χωριὸ τοῦ γιατροῦ. 'Η Μαριὰ λίγη προσοχὴ εἶχε δώσει στὶς συμβουλὲς τῆς κυρὰ Μαρίας καὶ χαιρόταν μόνο γιατὶ θὰ ἔκανε ἕναν ὡραῖο περίπατο, θὰ ξανάβλεπε τὸ περιβόλι τοῦ γιατροῦ μὲ τὰ πολύχρωμα λουλούδια του καὶ θ' ἄκουγε πάλι ὡραία μουσική. Τὴν ὥρα ποὺ ἔφευγε, πῆρε κρυφὰ καὶ ἔκρυψε μὲ προσοχὴ κάτω ἀπὸ τὴν ποδιά της τὸ ντέφι της. 'Ηταν ὁ μόνος θησαυρός της, ἡ μόνη περιουσία της.

('Ακολουθεῖ) ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

(ΙΔΕ "ΔΙΑΠΛΑΣΙΝ,, 1938 ΦΥΛΛΟΝ 33)

Αὐτὸς ὁ διαγωνισμὸς ἦταν ἀπὸ τοὺς πιὸ πετυχημένους τοῦ καλοκαιριοῦ. Καὶ γιὰ τὴν ἀθρόα συμμετοχὴ τῶν παιδιῶν καὶ γιὰ τὰ καλὰ σκίτσα ποὺ ἔστειλαν. 'Ἴσως αὐτὸ νὰ ἔγινε ἐπειδὴ εἶναι πιὸ εὔκολο νὰ πετύχῃ κανεὶς ἕνα σκίτσο, ἀπὸ τὸ νὰ κάνῃ μιὰ σύνθεση· 'Ἴσως γιατὶ τὸ θέμα (ἡ αὐτοπροσωπογραφία σας) νὰ δίνῃ στὸν καθένα τὴ διάθεση νὰ δοκιμάσῃ τὴν καλλιτεχνικὴ ἢ γελοιογραφικὴ του ἱκανότητα. 'Οπωσδήποτε, ἔλαβα πάνω ἀπὸ πενῆντα σχέδια σ' αὐτὸ τὸ διαγωνισμό, κι' ἂν δὲν τ' ἀναφέρω ὅλα εἶναι γιατὶ περιορίζομαι στὰ καλύτερα.

'Ομολογῶ ὅτι περίμενα περισσότερες γελοιογραφίες. Γιατὶ εὐκολώτερα κατάφέρνει κανεὶς ν' ἀποδώσῃ τὰ πιὸ χτυπητὰ χαρακτηριστικὰ μιᾶς ἀνθρώπινης μορφῆς, παρὰ νὰ πετύχῃ τὴν ὁμοιότητα μὲ τὸ πρωτότυπο. Καὶ ὅμως εἶναι ἐλάχιστες. Στὴ μικρὴ Τάξη μόνο ὁ ***Πιγκουίνος*** καὶ ὁ ***Δόνιφαν*** ἔστειλαν τὴν γελοιογραφία τους. 'Ο πρῶτος στέλνει ἕνα ἄτεχνο ἀλλὰ πολὺ ἔξυπνο σκίτσο ποὺ παραστάνει ἕνα χέρι ποὺ κρατάει ἕνα καθρέφτη τοῦ χεριοῦ καὶ σ' αὐτὸν φαίνεται μιὰ φριχτὴ μορφὴ μὲ στραβὸ σαγόνι, στραβὸ στόμα καὶ ἀλλοίθωρα μάτια. 'Ο δεύτερος στέλνει δυὸ σκίτσα : μιὰ μορφὴ παιδιοῦ, ποὺ ἀπὸ κάτω γράφει ! «'Οπως εἶμαι 'φαινομένικῶς». Καὶ ἀπὸ κάτω μιὰ μορφὴ γαϊδάρου μὲ τὴν ἐπιγραφή : «'Οπως εἶμαι οὐσιαστικῶς».

Στὴ Μεγάλη Τάξη ἔστειλαν τρεῖς : ἡ ***Δορελάϊ*** ποὺ τὸ σκίτσο της δὲν θὰ ἦταν γελοιογραφία ἂν δὲν παρουσίαζε τὸν ἑαυτό της : «ἀναισχύντως χασμώμενον», τὸ ***Ὑδραιόπουλο*** ποὺ μᾶς στέλνει μιὰ πολὺ πετυχημένη γελοιογραφία του μὲ ὕφος στριμμένου θαλασσόλυκου (μόνο ποὺ τὸν κάνει σὰν 60 χρόνων γέρο), καὶ τέλος ἡ Ρενὲ Σαριβαξεβάνη, ποὺ μᾶς ἔστειλε δυὸ αὐτοπροσωπογραφίες της, τὶς πιὸ ἔξυπνες ἀλλὰ καὶ τὶς πιὸ καλλιτεχνικὲς τοῦ διαγωνισμοῦ. «Σοῦ στέλνω δυό, ἀγαπητὴ Διάπλασις, γιατὶ στὸ σπίτι μας ἔχουμε δυὸ καθρέφτες : ἕνα κοῖλο κι' ἕνα κυρτόν. 'Ο ἕνας μὲ κάνει στρογγυλομούρα καὶ ὁ ἄλλος· μακρομούρα. Μπορεῖς λοιπὸν νὰ διαλέξῃς ὁποια σ' ἀρέσῃ περισσότερο». Τὶς δημοσιεύω κι' ἐγὼ ἐδῶ γιὰ νὰ διαλέξετε καὶ σεῖς καὶ νὰ τὶς θαυμάσετε. Εἶναι πραγματικὰ καλλιτεχνήματα καὶ στὴ σύλληψη καὶ στὴν ἐκτέλεση. Τί λεπτότης στὶς γραμμές, τί στάθερότης στὸ σχέδιο, ἀλλὰ καὶ τί ὁμοιότης. Καὶ στὰ δυὸ σκίτσα παριστάνεται ἀκριβῶς τὸ ἴδιο πρόσωπο. Εἶμαι βεβαία πὼς ἡ Ρενὲ Σαριβαξεβάνη θὰ διακρινόταν καὶ σὲ διαγωνισμὸ μεγάλων.

ΡΕΝΕ ΣΑΡΙΒΑΞΕΒΑΝΗ
(Αὐτοπροσωπογραφία σὲ δυὸ καθρέφτες)
Μεγάλη Τάξις—Α' Βραβεῖον

'Από ἐκεῖνους ποὺ δὲν ἔστειλαν γελοιογραφίες τὸ καλύτερο σκίτσο ἔστειλε ὁ ***Χρῆστος Μπάτσης***. Τὸ παιδὶ αὐτὸ ἔχει ἀσφαλῶς καλλιτεχνικὸ τάλαντο καὶ πρέπει νὰ σπουδάσῃ ζωγραφική. Τὸ σκίτσο του ἔχει δύναμη, πρωτοτυπία (εἶναι καμωμένο μόνο μὲ σκιές) καὶ δείχνει μιὰ ὡριμότητα σπάνια γιὰ παιδί.

'Από τοὺς ἄλλους, ἕνα καλὸ σκίτσο στέλνει ὁ ***Ἀρκάς***, μὲ ἔκφραση καὶ δύναμη, παρὰ τὴν λεπτότητα τῆς γραμμῆς. Μόνο ὁ καθρέφτης του δὲν θὰ ἦταν καλὸς καὶ γι' αὐτὸ τὰ μάτια του ἀλλοιθωρίζουν. 'Ο ***Γκάλικ*** καὶ ὁ ***Βαρῶνος Δελλακάρτσερης*** μᾶς στέλνουν τὰ προφίλ τους. 'Ο δεύτερος ἐξηγεῖ ὅτι γιὰ νὰ κάνῃ τὴν αὐτοπροσωπογραφία του χρησιμοποίησε δυὸ καθρέφτες. Δὲν ἀπορῶ γιὰ τὴν προτίμησή του αὐτή, γιατὶ εἶναι πολὺ πιὸ εὔκολο νὰ σχεδιάσῃς τὴν κατατομὴ ἑνὸς ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν ὄψη του.

Τὸ σκίτσο τῆς ***Λιχουδίτσας*** παρουσιάζει ἀρκετὴ λεπτότητα στὸ σχέδιο, δείχνει ὅμως μιὰ μορφὴ ἐξιδανικευμένη. 'Η αὐτοπροσωπογραφία τοῦ ***Ντέτεκτιβ Φάντασμα***, καμωμένη μὲ ἀκουαρέλλα, πολλὴ καλή, ἀλλὰ μοῦ μυρίζεται πὼς ἔχει ἀντιγραφῆ ἀπὸ φωτογραφία καὶ γι' αὐτὸ δὲν τοῦ δίνω τὸ βραβεῖο ποὺ θὰ τοῦ ἄξιζε. 'Ο ***Μελαγχολικὸς Ὀνειροπόλος*** στέλνει κι' αὐτὸς τὸ πορφίλ του, ἀρκετὰ πετυχημένο, ἰδίως στὴν ἔκφραση τῶν ματιῶν. 'Αρκετὰ καλὸ σκιτσάκι ἐπίσης εἶναι τῆς ***Ἀταλάντης***· μᾶς παρουσιάζει μιὰ ἀληθινὰ παιδικὴ ἐκφραστικὴ μορφή, μ' ὅλη τὴ λίγη τέχνη ποὺ δείχνει. 'Από τ' ἄλλα, τὰ λιγώτερο πετυχημένα σκίτσα, ἀναφέρω τῆς ***Εὐάνας***, τοῦ ***Ρεμῆ*** (ποὺ στὴν ἀρχὴ τὸν πῆρα γιὰ κορίτσι, γιατὶ ἔχει ζωγραφιστεῖ μὲ τὸ μπανιερό του)

τοῦ *Ἀνθρωπάκου*, τῆς *Ἁπλῆς Ζωῆς*, τῆς *Λιχουδίτσας* (κι' αὐτὴ προφίλ), τοῦ *Δοξασμένου Νησιοῦ* καὶ τῆς *Σκιᾶς*. Τοὺς ὑπόλοιπους δὲν τοὺς ἀναφέρω γιατὶ τὰ σκίτσα τους ἦταν ἐντελῶς ἄτεχνα.

Ἂς ἔρθουμε τώρα καὶ στὴ *Μικρὴ Τάξη*. Ἀπὸ ὅλα τὰ σκίτσα, τὸ πιὸ

ΑΤΤΕ ΙΡΑΜ

Μικρὴ Τάξις—Α' Βραβεῖον
(Ἐκτὸς Διαγωνισμοῦ)

ζωντανό, τὸ πιὸ χαριτωμένο εἶναι τῆς *Ἀττὲ Ἰράμ*. Τί γελαστὸ παιδικὸ μουτράκι! Πολὺ θὰ χαρῶ ἂν εἶναι καὶ στὴν πραγματικότητα ἔτσι ἡ μικρή μου φίλη. Μπαίνει ὅμως ἐκτὸς διαγωνισμοῦ γιατὶ πῆρε πέρσυ τὸ Βραβεῖο. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους, τὸ σκίτσο ποὺ μοῦ ἔστειλε τὸ *Ξυπνητήρι*

ΞΥΠΝΗΤΗΡΙ

Μικρὴ Τάξις
Β' Βραβεῖον

θησε λιγάκι ξένο χέρι. Τῆς *Αἴγλης* τὸ σκίτσο παρουσιάζει λεπτότητα κι' ἐπιμέλεια στὴν ἐκτέλεση. Εἶναι ὅμως ἄψυχο καὶ νεκρό. Ἀπεναντίας ζωντανὸ τὸ σκιτσάκι τῆς *Δοξασμένης Ὕδρας* Ἐκφραστικὸ τὸ σκίτσο τοῦ *Κότσυφα*, ἂν καὶ πολὺ μικροσκοπικὸ (κι' ἐδῶ φοβᾶμαι πῶς τ' ἀντέγραψε ἀπὸ φωτογραφία). Ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα ἀναφέρω τὸ σκίτσο τῆς *Μόνας Αἴζας*, του *Σκυριανόπουλου* (καμωμένο παρὰ τοὺς ὅρους μὲ μολύβι), καὶ τοῦ *Ἀγύριστο Κεφάλι*

ΑΡΤΑΝΙΑΝ

Μικρὴ Τάξις
Β' Βραβεῖον

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΠΑΤΣΗΣ

Μεγάλη Τάξις
Β' Βραβεῖον

εἶναι ἀσφαλῶς ἀντιγραμμένο ἀπὸ φωτογραφία. Ἔχει ὅμως τόση λεπτότητα στὴν ἐκτέλεση, ἀποδίδει τὶς σκιές, τὰ μαλλιά, μὲ τόση τέχνη, ὥστε καὶ γι' αὐτὸ μόνο ἀξίζει νὰ βραβευθῆ. Τοῦ *Ἀρτανιὰν* τὸ σκίτσο εἶναι καταπληκτικὸ γιὰ τὴν σταθερότητα τῆς γραμμῆς του. Μονοκονδυλιὰ ἀπὸ τὸ ἕνα αὐτὶ στὸ ἄλλο καὶ ἀπόλυτη ἀκρίβεια στὶς γραμμὲς μὲ ἁπλούστατα μέσα. Τοῦ *Γεωργίου Καρτάλου* τὸ σκίτσο δείχνει δύναμη καὶ προσπάθεια γιὰ τὴν ἀπόδοση ὁμοιότητας. Φοβᾶμαι ὅμως πῶς βοή-

ποὺ στέλνει μιὰ μικρὴ σκιαγραφία.

Στὸ ἐρχόμενο φύλλο θὰ δημοσιευθοῦν κι' ἄλλα σκίτσα γιὰ νὰ γνωρίσετε μερικοὺς ἀπ' τοὺς φίλους σας.

ΑΠΟΝΟΜΗ ΤΩΝ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

ΜΕΓΑΛΗ ΤΑΞΙΣ (ἀπὸ 15 ἐτῶν καὶ ὅσοι δὲν ἐδήλωσαν ἡλικίαν).

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Ρενὲ Σαριβαξεβάνη* [20Ε].

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Χρῆστος Μπάτσης* [19Ε] *Ἀρκὰς* [18Ε].

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Ὑδραιόπουλο* [16Ε], *Βαρῶνος Δελακάρτσερης* [16Ε], *Λορελάϊ* [15Ε].

Α' Ἔπαινος, ἀπὸ [14Ε] εἰς ἕκαστον: Γκάλικ, Λαΐς Μπροῦνι, Ντέτεκτιβ Φάντασμα, Μελαγχολικὸς Ὀνειροπόλος, Ἀταλάντη.

Β' Ἔπαινος. ἀπὸ [12Ε] εἰς ἕκαστον: Εὐάννα, Ρεμῆς, Ἀνθρωπάκος, Ἁπλῆ Ζωή, Λιχουδίτσα, Δοξασμένο Νησί, Σκιά.

ΜΙΚΡΑ ΤΑΞΙΣ (ἀπὸ 14 ἐτῶν καὶ κάτω).

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: (ἐκτὸς διαγωνισμοῦ) *Ἀττὲ Ἰράμ* [20Ε].

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Ξυπνητῆρι* [18Ε]. *Ἀρτανιὰν* [18Ε].

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Δοξασμένη Ὕδρα* [16Ε], *Γεώργιος Καρτάλος* [16Ε], *Αἴγλη* [16Ε].

Α' Ἔπαινος, ἀπὸ [14Ε] εἰς ἕκαστον: Κότσυφας, Πιγκουίνος, Μόνα Αἴζα,

Β' Ἔπαινος, ἀπὸ [12Ε] εἰς ἕκαστον: Δόνιφαν, Σκυριανόπουλο, Ἀγύριστο Κεφάλι.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Ο ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΙΝΑ

—Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο—

Καὶ δὲν πουλοῦσαν μοναχὰ φλογέρες ἐκεῖ πέρα, ἀλλὰ καὶ ἀγκλίτσες, καρδάρες καὶ καρδάρια, κουδούνια καὶ τροκάνια καὶ κυπριά, κύπρους μονοὺς καὶ κύπρους διπλούς, καὶ κύπρους τριπλούς, ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ τοὺς σύρουν παρὰ τριαντασκάρικοι τράγοι.

Βλέποντας ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα ὁ Κουτσογιάννης τἄχασε, δὲν ἤξερε τί νὰ εἰπῆ, δὲν ἤξερε τί νὰ ζητήση. Ντρεπόταν νὰ ζητήση μονάχα μιὰ φλογέρα, κι' ἀναστέναξε βαθειά, ποὺ δὲν εἶχε νὰ τ' ἀγοράση ὅλα! Ἡ ἔρημη ἡ σακκούλα του δὲ σήκωνε πλειότερο ἀπὸ μιὰ φλογέρα!

Ὅλος ὁ κόσμος, ποὺ περνοδιάβαι-

ναν καὶ στριφογύριζαν ἐκεῖ πέρα δὲν ἦταν ἄλλο, παρὰ Βλάχοι καὶ μόνον Βλάχοι. Ἄλλοι πουλοῦσαν μαλλιά, ἄλλοι τυριά, ἄλλοι βούτυρα, ἄλλοι γιδοπρόβατα. Παρακάτω στάλιζαν ἀπάνω στὸ δρόμο μερικὰ κοπαδάκια ἀπὸ δέκα ὡς τριάντα κεφάλια γιδοπρόβατα, ποὺ τὰ εἶχαν φέρει γιὰ πούλημα.

Ἄνοιξε πιὰ ἡ καρδιὰ τοῦ Κουτσογιάννη καὶ θάρρεψε, μόλις ἔνοιωσε ὅτι βρισκόταν ἀνάμεσα σ' ἀνθρώπους τῶν γιδιῶν καὶ τῶν προβάτων. Τοῦ φαινόταν ὅτι κάπου εἶχε ἰδεῖ ὅλους ἐκείνους τοὺς ἄγνωστους ἀνθρώπους, ποὺ ἀντιπροσώπευαν ἑκατὸ στάνες, κι' ὅτι κάποτε εἶχε μιλήσει μαζί τους. Τοῦ φαίνονταν σὰ δικοί του ἄνθρωποι, σὰ φίλοι καὶ συγγενεῖς του. Τοῦ ἐρχόταν ν' ἀνοίξη τὰ χέρια του καὶ νὰ τοὺς ἀγκαλιάση ὅλους.

Τέλος ζυγώνει σ' ἕναν ἀπ' αὐτοὺς καὶ τοῦ λέγει:

— Καλημέρα, κουμπάρε!

— Καλή σου μέρα, κουμπάρε!

— Τί κάνετε; Πῶς εἶστε;

— Δόξα σοι ὁ Θεός! Κι' ἐσεῖς τί κάνετε αὐτοῦ κάτω;

— Δόξα σοι ὁ Μεγαλοδύναμος! Βρισκόμαστε.

— Καὶ πῶς τὸ λοιπὸν ἤρθες ἐδῶ; Γιὰ σεργιάνι; Τὸν ἐρώτησε ὁ τσέλιγκας.

—Ἤρθα ποὺ λές, κουμπάρε μου, ν' ἀγοράσω μιὰ ἀετήσια φλογέρα... Τί νἄκανα; Εἶναι ἑνάμισυ ἐξάμηνο τώρα, ποὺ βρίσκομαι χωρὶς φλογέρα. Μοῦ τὴν ἔχουν κλέψει.

—Ἑνάμισυ ἐξάμηνο χωρὶς φλογέρα! Μωρὲ πῶς τὸ βάσταξες τόσον καιρό!

— Τί νἄκανα, κουμπάρε μ'. Εἶμαι μοναχός. Κι' ἐπειδὴ εἶμαι ἄμαθος ἀπὸ ἀγορά, σὲ παρακαλῶ νὰ μοῦ πάρης ἐσὺ μιὰ καλὴ φλογέρα.

—Ἔλα μαζί μου! τοῦ εἶπε ὁ τσέλιγκας· ἐδῶ παρακάτω ἔχω ἕναν φίλο. Αὐτὸς ἔχει καλύτερα καὶ φθηνότερα πράματα.

Ἔκαναν λίγα βήματα μαζὶ παρακάτω καὶ μπῆκαν σ' ἕνα ἐργαστήρι. Ἐκεῖ φώναξε ὁ τσέλιγκας.

— Φέρε μας ἐδῶ ἕνα δεμάτι φλογέρες κοκκαλένιες.

Ἕνα παιδὶ τοῦ ἔφερε ἀμέσως ἕνα δεμάτι φλογέρες.

— Διάλεξε τώρα ὅποια σοῦ ἀρέσει! εἶπε ὁ ἄγνωστος τσέλιγκας τοῦ Κουτσογιάννη.

Ὁ Κουτσογιάννης ρίχτηκε ἀμέσως στὸ διάλεγμα. Δοκίμασε τὴν μιά, δοκίμασε τὴν ἄλλη, τὶς πέρασε ὅλες ἀπὸ τὰ χείλια καὶ στὸ τέλος κράτησε μιά, ἀλλὰ τὸ μάτι του ἔμεινε καρφωμένο σ' ὅλο ἐκεῖνο τὸ δεμάτι.

— Πόσο τὴ δίνεις τὴ φλογέρα; Ρώτησε ὁ τσέλιγκας.

— Δεκαπέντε δραχμές, εἶπε τὸ παιδί.

— Δῶσε του, κουμπάρε, δέκα, εἶπε ὁ τσέλιγκας τοῦ Κουτσογιάννη, κι' ἂς λέγ' αὐτός.

Ἔβγαλε τὸ πουγγί του ἀπὸ τὸν κόρφο του ὁ Κουτσογιάννης, ποὺ τὸ εἶχε μὲ δώδεκα θηλιὲς δεμένο, τἄνοιξε, ἔδωκε τὶς δέκα δραχμές, ἔβαλε χαρούμενος τὴν φλογέρα στὸ σελάχι του κι' ἀποχαιρέτισε τὸν τσέλιγκα κι' ὅλους τοὺς ἄλλους λέγοντας:

— Σ' ἀφήνω γειά, κουμπάρε! καὶ μὲ τὸ καλὸ ν' ἀνταμωθοῦμε! Σᾶς ἀφήνω γειά, ὁλωνῶν! Καλὲς ἀντάμωσες. Καλὸ ξεκαλοκαίριασμα νὰ δώση ὁ Θεός!

—Ὥρα σου καλή, κουμπάρε! Μὲ τὸ καλὸ νὰ ξαναταμωθοῦμε, τοῦ εἶπε ὁ τσέλιγκας.

—Ὥρα σου καλή! τοῦ εἶπαν κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι.

Ὁ Κουτσογιάννης πῆρε χαρούμενος τὸ δρόμο κρατώντας τὴ φλογέρα του στὸ σελάχι, σὰν πανέμορφο πουλάκι, ποὺ μποροῦσε νὰ τοῦ πετάξη καὶ νὰ τοῦ φύγη ἀπὸ τὰ χέρια του.

Δὲν ἔκανε ὅμως πέντε δέκα βήματα καὶ θυμήθηκε τὸν ἐξάδερφό του, τὸν Κώστα! Κοντοστάθηκε, συλλογίστηκε, ποῦ τὸν ξεχωρίστηκε, κοίταξε μπροστὰ καὶ πίσω, δεξιὰ καὶ ἀριστερά, πουθενὰ Κώστας! Τότε ἄρχισε νὰ φωνάζη μὲ ὅλα του τὰ δυνατά, ὁλόγυρα.

—Ὠωωῶρε Κώσταααα! Ὠωωῶρε Κώσταααα!

Ἀλλὰ ποῦ ὁ Κώστας! Ἄφαντος ὁ Κώστας!

Ἀπὸ τὴν στιγμή, ποὺ εἶχε τραβήξει γιὰ τὰ μαγαζιά, τὸν ἔχασε ὁ Κώστας ἀπὸ μπροστά του, κι' ἀπὸ τότε γύριζε ὅλους τοὺς δρόμους τῆς πολιτείας γιὰ νὰ τὸν βρῆ.

Ἔσκασε ὁ καϊμένος ὁ Κώστας, γυρεύοντάς τον. Ἀλλὰ κι' ὁ Κουτσογιάννης τραβοῦσε τώρα τὰ ἐπίχειρά του! Πῆρε τὸν ἀνήφορο φωνάζοντας ὁλοένα.

—Ὠωωωρὲ Κώσταααα! Ὠωωωρὲ Κώσταααα!

Ἀλλὰ ποῦ Κώστας!

Πέρασε τὸν Πλάτωνα, πέρασε καὶ τὸ χάνι τοῦ Πράσσου καὶ ξακολουθοῦσε ἀκόμα τὸν δρόμο πρὸς τὰ ἔξω.

Ἡ πεῖνα τοῦ θέριζε τ' ἄντερα... Τὸ σελάχι του εἶχε κρεμάσει κάτω ἀπὸ τὴν μέση καὶ κόντευε νὰ ξεσυρθῆ ἀπὸ τοὺς γοφούς. Δὲν εἶχε φάγει ὅλη τὴν ἡμέρα καὶ μάλιστα ὅσοτερα ἀπὸ τόσο δρόμο.

Ἤθελε νὰ πάη στὸ χάνι του, νομίζοντας ὅτι ἴσως θὰ ἔβρισκε ἐκεῖ καὶ τὸν Κώστα, ἀλλὰ τὸ εἶχε περάσει χωρὶς νὰ τὸ καταλάβη.

Στὸ δρόμο ἀπάντησε ἕναν χωριάτη καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἀδελφούλη, ξέρεις ποῦ εἶναι τὸ χάνι;

— Νά, αὐτοῦ μέσα... τοῦ εἶπε ἐκεῖνος, δείχνοντάς του ἕνα χάνι.

Ὁ Κουτσογιάννης τράβηξε ἴσια μέσα.

Ἐκεῖ ἔμπαιναν κι' ἔβγαιναν κόσμος. Πόλλοι ἔτρωγαν στὰ διάφορα τραπέζια. Σὲ μιὰ ἄκρη μερικοὶ ἔπαιζαν τὰ βιολιὰ καὶ ἄλλοι χόρευαν.

Βλέποντας αὐτὰ ὁ Κουτσογιάννης εἶπε μέσα του:

— Χωρὶς ἄλλο πανηγύρι ἔχουν ἐδῶ μέσα.

Ὕστερα ἔπιασε τὴν ἄκρη ἑνὸς τραπεζιοῦ καὶ κάθησε δειλὰ-δειλά. Ἐκεῖ τὸν ζύγωσε ἕνα χατζόπουλο καὶ τοῦ εἶπε:

— Τί ὀρίζεις νὰ φᾶς;

— Τί νὰ ὁρίσω.., ξέρω κι' ἐγώ; Φέρε μου ὅ,τι ὀρίζεις ἐσύ, ἀδερφούλη! Ὅ,τι ὀρίζεις ἐσύ.

Ἔφυγε τὸ παιδὶ καὶ σὲ λίγο τοῦ ἔφερε ἕνα κομμάτι ψωμὶ καθάριο, καὶ ἕνα πιάτο κρέας μὲ τὰ χόρτα. Βλέποντας ὁ Κουτσογιάννης κρέας μὲ τὰ χόρτα, εἶπε στὸ παιδί:

—Ἀλλοιώτικα φαγητὰ ἔχετε ἐδῶ πέρα... Ἡ κρέας-κρέας, ἢ λάχανα-λάχανα νὰ μαγερεύετε, ὅπως μαγερεύει ἡ μάννα μου, καὶ νὰ μὴν ἀνακατεύετε τὴν πασκαλιὰ μὲ τὴν σαρακοστή.

Τὸ παιδὶ γέλασε κι' ἀντὶ νὰ τοῦ ἀπαντήση τὸν ρώτησε.

— Θέλεις καὶ κρασί;

—Ὅπως ὀρίζεις. Δὲν λέω ὄχι.

Τὸ παιδὶ ἔφερε γελώντας κι' ἕνα ἑκατοστάρι κρασί.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ἀπάνω, ψωμί, κρέας, χόρτα καὶ κρασὶ εἶχαν ἐξαφανισθῆ μπροστὰ ἀπὸ τὸν Κουτσογιάννη, ἀλλὰ τὸ στομάχι του ἦταν ἄδειο.

— Παιδί! Παιδί! φώναξε. [Καλὸ παιδί!

Τὸ παιδὶ πῆγε πάλι κοντά του μὲ τὰ γέλια στὰ χείλια καὶ τὸν ἐρώτησε:

— Τί ἀγαπᾶς, κύριε;

— Μοῦ βάζεις, παρακαλῶ, κι' ἄλλο φαΐ;

— Εὐχαρίστως!

Τοῦ εἶπε τὸ παιδὶ καὶ πῆγε νὰ τοῦ φέρη.

Βλέποντας ὁ Κουτσογιάννης αὐτὴν τὴν ἀνεπάντεχη προθυμία, εἶπε μέσα του:

(Ἀκολουθεῖ) Γ. ΜΕΓΑΣ

[Κατὰ διασκευὴν ἀπὸ τὸ διήγημα τοῦ ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ]

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟ ΑΙΩΝΙΟ ΤΑΞΙΔΙ

Νὰ μπῶ σὲ καράβι μ' ὁλόασπρα πανιὰ
Ποὺ φούσκωσαν αὖρες, πνοὲς τοῦ ζεφύρου,
Γιὰ θάλασσες ἄγνωρες, χῶρες τοῦ ὀνείρου
Ν'ἀνοίξω τῆς νιότης πλατιὰ τὰ φτερά!

Τὰ κύματ' ἀκούραστα θ' ἀφροκυλοῦν
'Ανοίγοντα δρόμο πανώριο γιὰ μένα.
Οἱ ἀχτίνες, στὶς ράχες τους, μὲ χρυσωμένα
Φωτοπαιγνιδίσματα θὰ μοῦ γελοῦν.

'Αγέρας μὲ θριάμβου τραγούδια ἠχερὰ
Τὸ δρόμο γοργὰ στὰ πανιά μου θὰ δίνη
Καὶ φῶς χρυσὸ μέσα μου πάντα θὰ χύνη
Ἡ λάμψη μιᾶς πίστης— μιὰ χώρα μακριά.

Κι' ἂν ἔρθη μιὰ μέρα βοριὰς δυνατὸς
Κι' ἀπάνω μου ὁρμήσουν σκληρὲς καταιγίδες
Καὶ σκάβουν τὰ κύματα τάφους - παγίδες,
Τὸ φῶς δύναμή μου, ἡ πίστη ὁδηγός.

Καὶ κάποιο πρωινὸ — ὁ οὐρανὸς θὰ γελᾶ
Στὰ κύματα ὁ ἥλιος θὰ ρίχνη διαμάντια —
Θὰ λάμψουν τῆς χώρας ποὺ πόθησα, ἀγνάντια,
Λευκὰ τ' ἀκρογιάλια, πλανεύτρα ἡ θωριά.

Τὴν πάτησα τώρα τοῦ ὀνείρου τὴ γῆ.
Τὴ γνώρισα· χάθηκαν τὰ μάγια, οἱ χαρές.
'Ανήσυχες τρέμουν ἐντός μου οἱ λαχτάρες
Τὰ κύματα σχίζω καὶ πάλι μι' αὐγή.

'Ο μπάτης φουσκώνει τὰ ὁλάσπρα πανιά,
Τραγούδια μοῦ στέλνουν πνοὲς τοῦ ζεφύρου
Καὶ γι' ἄγνωρες πάντοτε χῶρες τοῦ ὀνείρου
'Ανοίγω τῆς νιότης πλατιὰ τὰ φτερά.

***Ροζελάντια* [A]**

Η ΜΗΤΕΡΑ

Πέρασαν χρόνια ἀπὸ τότε καὶ ὅμως ἡ ἐντύπωση μοῦ εἶναι ἀκόμη ἔντονη, πολὺ ἔντονη, καὶ τόσο ἔντονη θὰ μείνη σ' ὅλη μου τὴ ζωή...

Κάποια ἀταξία εἶχα κάνει, κάποια ξυλιὰ μοῦδωσε ἡ μαμμά, κάποια αὐθάδης ἀπάντηση βγῆκε ἀπὸ τὸ στόμα μου. Καὶ θυμοῦμαι ὕστερα τὸν πατέρα νὰ μὲ παίρνη στὰ γόνατά του καὶ νὰ μοῦ λέῃ. Περίεργο ὅμως, λὲς καὶ δὲν μιλοῦσε ὁ ἴδιος· ἡ φωνή του εἶχε κάτι τὸ μεγαλόπρεπο, κάτι τὸ ἀσυνήθιστα ἐπιβλητικό. Καὶ μοὔλεγε, ἐνῶ ἐγὼ τὸν ἄκουα μὴν ἔχοντας τὸ θάρρος νὰ τὸν κοιτάξω στὰ μάτια.

— Τόλμησες, παιδί μου, ἐσύ, νὰ μιλήσῃς ἔτσι στὴ μαμμά; Ποτέ, ποτὲ πλέον δὲν θέλω νὰ ἐπαναληφθῇ αὐτό. 'Ο ἀνευλαβὴς λόγος σου μ' ἔκανε ἀμέσως νὰ σκεφτῶ τὴ μητερούλα σου σκυμμένη ὁλόκληρα μερόνυχτα πάνω ἀπὸ τὸ κρεββάτι σου ὅταν ἦσουν ἄρρωστος. Μοῦ φαίνεται σὰν νὰ τὴ βλέπω ἀκόμη νὰ μετράῃ τοὺς σφυγμούς καὶ τὶς ἀναπνοές σου, νὰ χύνῃ δάκρυα ἀγωνίας καὶ νὰ χτυποῦν τὰ δόντια της ἀπὸ τρόμο, ἀπὸ φόβο μήπως σὲ χάσῃ. Ν' αὐθαδιάσῃς στὴ μητέρα σου! Στὴ μητέρα σου ποὺ μ' ὅλη της τὴν καρδιὰ θἄδινε ἕνα χρόνο εὐτυχίας γιὰ νὰ σὲ γλυτώσῃ ἀπὸ μιὰ ὥρα λύπης, στὴ μητέρα σου, ποὺ θἄδινε τὴ ζωή της γιὰ νὰ σώσῃ τὴ δική σου. Σκέψου, καλά, παιδί μου, ὅτι εἶναι προωρισμένο νὰ περάσῃς στὴ ζωὴ μέρες θλιβερές, μέρες τρομερές· ἡ πιὸ τρομερή, ἡ πιὸ φρικώδης ἀπ' ὅλες θὰ εἶναι ἡ μέρα ποὺ θὰ χάσῃς τὴ μητέρα σου. Πολλὲς φορές, ἄντρας πιά, θὰ τὴν φωνάξῃς σπρωγμένος ἀπὸ ἕνα μεγάλο πόθο νὰ ξανακούσῃς τὴ φωνή της, ποὺ πάντα εἶναι γλυκύτερη καὶ ὡραιότερη ἀπὸ κάθε σκοπὸ ποὺ ψέλνουν τ' ἀηδόνια, ν' ἀντικρύσῃς τὸ χαμόγελό της, τὸ πιὸ μαγευτικὸ ἀπὸ τῆς ἄνοιξης τὰ κάλλη, νὰ ξαναϊδῇς τα χέρια της ἀνοιγμένα, ἕτοιμα νὰ σὲ σφίξουν στὴν ἀγκαλιά της σὰν ἕνα φτωχὸ παιδάκι ἀπροστάτευτο. 'Εὰν τώρα στενοχωρῇς τὴ μανούλα σου, ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχει πιὰ στὸν κόσμο, θὰ νοιώθῃς τύψεις, καὶ γιὰ σένα ἡ γλυκειὰ εἰκόνα της θὰ ἔχῃ πάντα μιὰ ἔκφραση λύπης καὶ δυσαρέσκειας καὶ ἐπιτίμησης. Ἡ μητέρα, παιδί μου, εἶναι τὸ πολυτιμότερο δῶρο τοῦ οὐρανοῦ. Οἰκογένεια χωρὶς μητέρα εἶναι ἄνθος χωρὶς ἄρωμα, ἄνοιξη χωρὶς ἥλιο, νύχτα χωρὶς ἀστέρια. Ὅταν ὁ Θεὸς κατέβηκε στὴ γῆ σὰν ἄνθρωπος, δὲν ζήτησε κανένα ἀπὸ τοὺς γήϊνους θησαυρούς μας: τιμές, ἡδονές. Ὅλα τὰ περιφρόνησε. Ἕνα μόνο πόθησε κι' ἀγάπησε· κι' ὁ θησαυρὸς αὐτὸς ἦταν μιὰ μητέρα. 'Ο φονιᾶς ποὺ σέβεται τὴ μητέρα του ἔχει ἀκόμη κάτι τὸ τίμιο στὴν ψυχή. 'Ο πιὸ δοξασμένος ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ τὴν λυπεῖ καὶ τὴν προσβάλλει εἶναι μιὰ ὕπαρξη ἐλεεινή. Πήγαινε λοιπόν, παιδί μου, καὶ ζήτησέ της συγγνώμη. Ἂν θέλῃς μὴν ἀκούσῃς ἐμένα, ἄκουσε τί σου λέει ἡ καρδιά σου, πέσε στὰ πόδια της καὶ παρακάλεσέ την νὰ σοῦ σβύσῃ μὲ τὸ φιλί της συγγνώμης τὸ στῖγμα τῆς ἀγνωμοσύνης ἀπὸ τὸ μέτωπο.

Τὰ δάκρυα πλημμύρισαν τὰ μάτια μου. Τρέχω ἀμέσως στὸ πλαϊνὸ δωμάτιο καὶ μὲ λυγμοὺς ρίχνουμαι στὴν ἀγκαλιά της, ποὺ ἀμέσως μοῦ τὴν ἄνοιξε ἐνῶ ἀνάμεσα στοὺς λυγμοὺς φώναζα:

— Μανούλα μου, μανούλα μου!

— Παιδάκι μου χρυσό, μοῦ ἔλεγε, σὲ συγχωρῶ, σὲ συγχωρῶ. Σώπα, χρυσό μου παιδί.

Καὶ μὲ γέμιζε φιλιά.

Ἤθελα νὰ σωπάσω, νὰ πάψω νὰ κλαίω. 'Ο δικός μου ὁ πόνος ἔκανε τὴ μητρικό της καρδιὰ νὰ πονῇ κι' αὐτή.

(Διασκευὴ ἀπὸ τὸ 'Ιταλικό)

***Στέφανος τῆς Δόξης* [ ]**

ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΜΟΥ ΖΩΗ

'Απὸ μικρὸς ἤμουν ζωηρὸς στὸ σχολεῖο, γι' αὐτὸ ὅσοι καυγάδες ἐγίνονταν πάντοτε ἤμουν καὶ γὼ μέσα, καὶ οἱ τιμωρίες ἔπεφταν βροχή.

Τότε ἐπήγαινα στὴν τετάρτη τάξη. Ἦταν χειμώνας. Ὅλα τὰ παιδιὰ βρισκόμαστε στὴν αὐλή, μὲ τὰ χέρια στὶς τσέπες καὶ τὶς μύτες κοκκινισμένες ἀπὸ τὸ κρύο.

Μὲ ἀγωνία ἐπεριμέναμε νὰ σημάνῃ τὸ κουδοῦνι γιὰ νὰ μποῦμε μέσα καὶ νὰ ζεσταθοῦμε. Πράγματι τὸ κουδοῦνι σημαίνει καὶ μ' ἕνα πανδαιμόνιο ἀπὸ φωνές, σπρωξίματα καὶ πατησιὲς ὁρμᾶμε ὅλοι γιὰ μέσα στὶς τάξεις. 'Εγὼ σπρώχνοντας ἀπὸ δῶ, πατώντας ἀπὸ κεῖ, γελώντας καὶ φωνάζοντας μαζί, προχωροῦσα.

Γιὰ μιὰ στιγμή, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω, ἔσπρωξα κάποιο συμμαθητή μου μὲ τὸν ὁποῖο ἀπὸ καιρὸ δὲν ἐμιλοῦσα. 'Αμέσως αὐτὸς μοῦ κατάφερε ἕνα χτύπημα στὴν πλάτη.

'Εγὼ ἄλλο ποὺ δὲν ἤθελα γιὰ νὰ πιάσω τὸν καυγᾶ. 'Εγύρισα καὶ τοῦ ἀνταπόδωσα τὸ χτύπημα.

Τότε ἐπιαστήκαμε.

Θόρυβος, φωνές. Σὲ μιὰ σμιγμὴ ἔφτασε ὁ διευθύντης χωρὶς νὰ τὸν νιώσουμε ἐμεῖς πάνω στὸν καυγά μας. Ἔκαμε νόημα στὰ παιδιὰ νὰ σωπάσοῦν καὶ καθόταν κοιτάζοντάς μας.

Ὕστερα ὅμως, ἀφοῦ βαρέθηκε περιμένοντας μάταια νὰ σταματήσουμε, μᾶς λέει:

—Ἔ! δὲν βαρεθήκατε ἀκόμη;

'Εμεῖς δὲν ἀκούγαμε. Σὲ λίγο πιὸ δυνατά:

—Ἔ, σᾶς ρωτῶ, δὲν βαρεθήκατε ἀκόμα;

'Αμέσως χωριστήκαμε καὶ μένοντας κόκκαλο κοιτάζαμε τὸν διευθυντή. Ἔπειτα ἀπὸ λίγο προσθέτει:

— Πᾶμε μέσα.

Ὕστερα γυρνώντας στοὺς ἄλλους:

—'Εσεῖς οἱ ἄλλοι γρήγορα γιὰ τὸ μάθημα.

Προχωρεῖ, τὸν ἀκολουθοῦμε.

Μὰ ὅσο προχωροῦμε πίσω του συνεχίζουμε:

—'Εγώ; 'Εσὺ φταῖς.

—Ὄχι, ἐσὺ φταῖς, ἄφησε νὰ σχολάσουνε νὰ σοῦ δείξω.

—Τί εἶπες; κάμω ἐγώ. Θὰ σὲ περιμένω νὰ λογαριαστοῦμε.

Φτάνουμε στὸ γραφεῖο, μπαίνουμε μέσα. Τώρα ὁ διευθυντὴς μᾶς ρωτάει θυμωμένος:

— Ποιὸς φταίει;

'Εγὼ πετιέμαι ἀμέσως:

— Αὐτός, κύριε, μὲ χτύπησε στὴν πλάτη.

'Ο ἄλλος μὲ σταματάει ἀπότομα:

—Ὄχι, κύριε, αὐτὸς φταίει, μὲ πρωτοχτύπησε.

—Ὄχι, ἐσύ.—'Εσὺ φταῖς.

Πλησιάζουμε πάλι ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ἕτοιμοι ν' ἀρπαχτοῦμε ξεχνῶντας τὸ διευθυντή. Μὰ ἡ φωνή του μᾶς ξαναφέρνει στὰ λογικά μας.

— Καὶ οἱ δυὸ πρέπει νὰ τιμωρηθῆτε πρῶτον γιὰ τὸν καυγά σας χωρὶς αἰτία καὶ δεύτερο γιατὶ δὲ μ' ἐσεβαστήκατε. Λοιπὸν πλησιάστε.

Πλησιάζουμε μὲ θάρρος.

'Εκεῖνος συνεχίζει:

—Ἔξη ξυλιὲς στὰ χέρια μὲ τὸ χάρακα ὁ καθένας. 'Απλῶστε τὰ χέρια σας, διατάζει.

'Απλώνουμε ἡρωϊκὰ τὰ χέρια μας, στραβοκυττάζοντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. 'Εφάγαμε τὶς ξυλιὲς χαμογελῶντας, ἀλλὰ κακὰ εἶν' τὰ ψέμματα, ὅπως λέει μιὰ παροιμία...

— Λοιπόν, κύριοί μου, ἐξακολούθησε, γιὰ τὸν καυγᾶ σας ἀρκετὰ τιμωρηθήκατε. Τώρα πρέπει νὰ τιμωρηθῆτε γιὰ τὴν ἀσέβεια ποὺ δείξατε πρὸς ἐμέ.

—Ἔ; ἀναρρωτηθήκαμε θαυμάζοντας κι' οἱ δυό.

— Σιωπή! βροντοφωνάζει, θὰ μοῦ φέρεται ὁ καθένας ἐδῶ τὸν πατέρα σας.

Διαμιᾶς στὰ πρόσωπά μας χύνεται μιὰ χλωμάδα. Αὐτὸ εἶναι χειρότερο κι' ἀπὸ τὶς πιὸ δυνατὲς ξυλιές. Συλλογίζομαι πῶς νὰ τὸ πῶ τοῦ πατέρα. Σκέπτομαι τί συναίπειες θἄχει. Κι' ὁ ἄλλος σκέπτεται τὰ ἴδια. Τὸν προδίνει ἡ ἔκφραση τοῦ προσώπου του.

— Καὶ τώρα φιληθῆτε, μᾶς λέει.

Μένουμε ἀκίνητοι.

—'Εμπρός, δὲν μπορῶ νὰ σᾶς περιμένω, ξαναεῖπε.

Τότε πλησιάζουμε διστακτικά, ἀλλὰ ὅταν καντεύουμε πέφτει ὁ ἕνας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄλλου κλαίγοντας.

—Ἆ, μπράβο, λέει συγκινημένος ὁ διευθυντής, βλέπω πῶς μετανοιώσατε ἀληθινά, γι' αὐτὸ ἀνακαλῶ τὴ δεύτερη τιμωρία. Τώρα φύγετε.

Φεύγουμε πιασμένοι ἀπὸ τὸ χέρι ψιθυρίζοντας εὐχαριστεῖες.

Αὐτὸ τὸ παιδὶ εἶναι τώρα ὁ στενότερος φίλος μου. Σὲ ὅλες τὶς τάξεις προχωροῦμε μαζὶ καὶ δὲν ξαναμαλώσαμε ποτὲ πιά.

Πάντοτε ὅμως θὰ θυμᾶμαι τὴν ἀξέχαστη ἐκείνη στιγμὴ ποὺ φιληθήκαμε κλαίγοντας καὶ ἀπὸ ἐχθροὶ γινήκαμε σὰν ἀδέλφια.

***Μάκης* [B]**

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—Πόσων μηνῶν εἶναι τὸ παιδάκι;

—Στοὺς πέντε μῆνες περπατεῖ.

—Καλὲ τί λές, μαμά, φωνάζει ὁ μεγαλύτερος ἀδερφός του. Δὲν περπάτησε ἀκόμη! ***Στέφανος τῆς Δόξης***

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

***'Αθῆναι 42 ὁδὸς Εὐριπίδου
τὴν 28 Φεβρουαρίου 1939***

ΙΔΟΥ καὶ τὸ δωδεκασέλιδο φυλλάδιο τοῦ Μαρτίου. ('Αλήθεια, βάλατε «μάρτη», μὴ σᾶς κάψῃ ὁ ἥλιος;). Τἀποτελέσματα τοῦ Διαγωνισμοῦ Ζωγραφικῆς εἶναι, καθὼς βλέπετε, πολὺ ἱκανοποιητικά. Στὸ ἐρχόμενο φυλλάδιο θὰ δημοσιεύσω κι' ἄλλες ὡραῖες αὐτοπροσωπογραφίες, ἀπὸ τὶς βραβευμένες, Πλοῦτος αὐτὴ τὴ φορά.

Πολλοὶ καὶ πολλὲς μοῦ ἔγγραφαν νὰ τοὺς κρατήσω ἀντίτυπο τῆς «'Ιονίου 'Ανθολογίας». 'Εκράτησα σημείωση, κι' ἅμα ἰδοῦν πῶς τὸ πανηγυρικὸ τεῦχος βγῆκε, ἂς ἔλθουν στὸ γραφεῖο μου νὰ τὸ πάρουν, ἢ ἂς μοῦ στείλουν τὸ ἀντίτιμο γιὰ νὰ τὸ λάβουν ταχυδρομικῶς.

Κακὴ σύμπτωση, ***Στέφανε τῆς Δόξης***, νὰ χαθοῦν δυὸ κομμάτια σου στὴ σειρὰ καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ σὲ ἱκανοποιήσω. Ξέρεις ὅμως, τέσσερα ποὺ σοῦ δημοσιεύθηκαν τὸ 1938 δὲν εἶναι καὶ λίγα... Συνδρομητὴ μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα δὲν ἔχω ἐκεῖ. Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν ἀνανέωση. Ἔστειλα.

Καὶ σύ, ***Νίκη***, παραπονιέσαι γιὰ κομμάτια καὶ μοῦ φαίνεται παράξενο. Πῶς χάθηκαν τόσο πολλά, ἀφοῦ μάλιστα ἔλαβα τὰ γράμματα ποὺ τὰ συνώδευαν; Θὰ ἐξετάσω. Μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση διάβασα τὴν αὐτοβιογραφία σου. Ξέρεις πῶς συνέτεινε στὴ διαμόρφωσή σου κι' αὐτὴ ἡ διαρκὴς ἀλλαγὴ τοῦ τόπου διαμονῆς; Τὶς παραγγελίες σου ἐξετέλεσα θὰ εἶδες καὶ τὴν ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου.

Γιὰ τὴν ὑπόθεσή σου, ***Νεφέλη***, ὁ κ. Φαίδων σοῦ ἔγραφε ἀμέσως μόλις τοῦ ἀνήγγειλες τὸ εὐχάριστο ἀποτέλεσμα. Σοῦ ἔδινε ὁδηγίες γιὰ τὰ παρακάτω καὶ σοῦ ζητοῦσε μερικὲς πληροφορίες. 'Αλλὰ δὲν τοῦ ἀπάντησες ὡς σήμερα, ἂν κι' ἔχουν περάσει δυὸ μῆνες. Καὶ μὲ παρακάλεσε νὰ σὲ ρωτήσω: μήπως δὲν ἔλαβες τὸ γράμμα του;

Σ' εὐχαριστῶ πολύ, ***Λόη 'Αλόη***, γιὰ τὰ καινούργια καὶ τόσο ὡραῖα «λόγια τῆς ψυχῆς», καθὼς καὶ γιὰ τὸ ξεσπάθωμα, ποὺ αὐτὸ δὲν εἶναι λόγια ἀλλὰ πράξη... Θὰ εἶδες τὸ πρῶτο σου σκίτσο δημοσιευμένο. Πολὺ καλὸ καὶ τὸ δεύτερο. θὰ τὸ δημοσιεύσω. Μόνο ἐκεῖ ποὺ ἔχεις τὸν κ. Φαίδωνα, θὰ βάλω ἕνα ἄλλο, μικρότερο, ποὺ τοῦ μοιάζει καὶ περισσότερο. Δὲν πειράζει· τὸ κυριώτερο μέρος τῆς σύνθεσής σου εἶναι τὸ ἄλλο ποὺ θὰ μείνῃ ὅπως τὸ ἔκαμες. 'Ακοῦς ἐκεῖ ποὺ δὲν εἶμαι εὐχαριστημένη μαζί σου; καὶ πολὺ μάλιστα. Ἔστειλα τὰ φυλλάδια στοὺς νέους μου φίλους, ἀνανέωσα καὶ τὴ δική σου συνδρομὴ γιὰ μιὰ ἀκόμη ἑξαμηνία. Τὸ «ἀνεκοινώθη ἀπὸ τὸν τάδε» ποὺ βλέπεις συχνὰ κάτω ἀπὸ εἰκόνες ποὺ δημοσιεύω σημαίνει πῶς ὁ τάδε μοῦ ἔστειλε ἕν' ἀπόκομμα ἀπὸ ξένο περιοδικὸ μὲ τὴ δημοσιευμένη εἰκόνα. Ὅταν τὴν ἀντέγραφε κιόλα γιὰ νὰ μοῦ τὴ στείλῃ—γελοιογραφία, Μαγικὴ Εἰκόνα κτλ. γράφω: «ἀντεγράφη καὶ ἀνεκοινώθη ἀπὸ τὸν δεῖνα». Κι' ὅταν ἡ εἰκόνα εἶναι πρωτότυπη, γράφω: «ἔργο (ἢ σκίτσο) τοῦ τάδε».

Κι' ἐγώ, ***Ξανθὴ Θιακοπούλα***, μὲ χαρὰ διάβασα τὸ πρῶτο σου γράμμα. Θὰ εἶδες βέβαια τὴν ἔγκριση τοῦ ψευδωνύμου σου. Γιὰ τὰ καλὰ λόγια σ' εὐχαριστῶ. Περιμένω τώρα τοὺς βαθμούς σου στοὺς διαγωνισμούς, τὴν ἀπάντησή σου στὴν «Κυριακὴ» καὶ τὸ δεύτερο γράμμα σου, ποὺ ἀσφαλῶς θὰ εἶναι μεγαλύτερο καὶ ὡραιότερο.

'Ελπίζω, ***Κρητικοπούλα***, νὰ ἔγραφες καλὰ στοὺς διαγωνισμοὺς καὶ νὰ διασκέδασες ἥσυχη τὶς ὑπόλοιπες ἡμέρες τῆς 'Αποκριᾶς. Περαστικὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Σὲ περιμένω λοιπὸν καμμιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς ἡμέρες στὸ γραφεῖο μου μὲ τὸν ἀδερφό σου, ποὺ χαίρω πολὺ ποὺ θὰ γίνῃ κι' αὐτὸς Διαπλασόπουλο.

Ἦταν καιρός, ***Αἰὲν 'Αριστεύειν***, νὰ μπῇς καὶ στὴν κίνηση, ἀφοῦ εἶσαι συνδρομητὴς ἀπὸ τὸ 1936 καὶ μὲ διαβάζεις ἀπὸ μικρός. Μὲ χαρὰ σοῦ ἐνέκρινα τὸ ὡραῖο πράγματι ψευδώνυμό σου. Ναί, ὁ 'Ανανίας ἔχει πρὸ πολλοῦ ἕτοιμες ὁδηγίες του πρὸς σύνθεση Πνευματικῶν 'Ασκήσεων, ἀλλὰ δὲν ξέρω ἀκόμα πότε θὰ οἰκονομήσω χῶρο γιὰ νὰ τὶς δημοσιεύσω. Τὸ ἄλλο μυθιστόρημα τοῦ Μὰρκ Τουαῖν, ποὺ ἀποτελεῖ συνέχεια τοῦ «Τὸμ Σῶγερ», θὰ τὸ δημοσιεύσω ἴσως ἀργότερα. 'Ελπίζω τώρα νὰ μοῦ γράφῃς συχνὰ καὶ νὰ μοῦ στέλνῃς τὰ γράμματά σου ἀμέσως, κι' ὄχι σὰν αὐτὸ ποὺ τὄγραφες Δεκέμβρη καὶ τὸ ἔστειλες Φεβρουάριο.

Σὲ συγχαίρω, ***Ναντάκι***, ποὺ ἔγραφες τόσο καλὰ στοὺς διαγωνισμούς. 'Ο Μωπασσάν, ὁ μεγάλος γάλλος διηγηματογράφος —καὶ στὸ εἶδος του θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους τοῦ κόσμου — πραγματικῶς στὸ τέλος τῆς ζωῆς του τρελλάθηκε. 'Αλλὰ δὲν εἶναι ὁ συγγραφέας τοῦ «Πιτσιρίκου» ποὺ πέθανε στὰ 1893. Αὐτὸς εἶναι ὁ Ντωντέ. Τὸ ***εἶναι***, ποὺ πολλοὶ τὸ γράφουν καὶ ***εἶνε***, θέλει μὲ ***αι***, γιὰ νὰ ταιριάζῃ καὶ μὲ τἄλλα δυὸ πρόσωπα: ***εἶμαι, εἶσαι εἶναι***. Αὐτὸς εἶναι ὁ κοινὸς τύπος στὴ δημοτική: ***κάθουμαι, κάθεσαι, κάθεται***. κτλ.

Ἄλκη Θαλασσινέ, τὸ κομμάτι σου γιὰ τὴν 25 Μαρτίου ἔπρεπε νὰ μοῦ τὸ εἶχες κιόλα στείλει. Τὰ ἐπίκαιρα πρέπει νὰ τὰ ἔχω τουλάχιστο ἕνα μῆνα πρίν, γιατὶ ἀλλοιῶς δὲν προφταίνουν. Τἀποτελέσματα τῆς «Κυριακῆς» δὲν θἀργήσουν. Πραγματικῶς, ἀρκετοὶ ἔχουν λάβει μέρος στὸν Διαγωνισμὸ πρὸς σύνθεση 'Ασκήσεων, ἀλλὰ δὲν πρόκειται περὶ ... πιστῶν. Πιστοὶ εἶναι ὅλοι, δὲν εἶναι ὅμως ὅλοι οἱ πιστοὶ καὶ συνθέτες 'Ασκήσεων...

Δὲν μπορῶ νὰ θυμηθῶ, ***Γραβιᾶ***, γιὰ τὸ κομμάτι σου ἐκεῖνο· πολὺ φοβοῦμαι, μὴ χάθηκε στὸ τυπογραφεῖο μαζὶ μὲ κάποιο ἄλλο. Συμβαίνει, βλέπεις, κι' αὐτὸ καμμιὰ φορά. Θὰ πῶ στὴν ***'Αγνὴ Καρδιὰ*** πῶς ἐσὺ ἔχεις ἄλλες ἐντυπώσεις ἀπὸ τοὺς συμφοιτητές σου· δὲν σοῦ φαίνουνται ἄκεφοι, ἀλλὰ πολὺ χαρούμενοι. Λένε ὅμως πῶς τὸ ἴδιο πρᾶγμα δυὸ ἄνθρωποι τὸ βλέπουν διαφορετικά, γιατὶ ἔχουν διαφορετικὰ μάτια, ἢ μᾶλλον διαφορετικὲς ψυχές...

Ἔμαθα τὴν ἐπιτυχία σου, ***Συριανέ***, στὴν 'Ανωτάτη 'Εμπορικὴ Σχολὴ καὶ χάρηκα πολύ. Ἡ σημείωσή σου ἔφθασε, εὐτυχῶς, πρὶν βγάλω τἀποτελέσματα, ὥστε θὰ συμπεριληφθῇς. Καλὴ πρόοδο στὰ μαθήματα. Δὲν ἔχω καμμιὰ ἀμφιβολία πῶς θὰ ἐργασθῇς μὲ ζῆλο κι' οἱ κόποι σου θἀνταμειφθοῦν πρὸς μεγάλη χαρὰ τῶν γονέων σου, δική σου καὶ δική μου. Σὲ περιμένω.

'Εξαιρετικὴ χαρὰ ἐπροξένησε στὸν ***'Αδολὰρ*** τὸ 11ο φυλλάδιό μου· α', γιατὶ εἶχε ἕνα κομμάτι του· β' γιατὶ εἶχε μιὰ ἀπάντησή μου σ' αὐτόν, ἐκτενῆ καὶ χαριτωμένη· καὶ γ' γιατὶ ἦταν δωδεκασέλιδο. Ἔ, τόσες συμπτώσεις σπάνια βέβαια... συμπίπτουν. 'Ο ἴδιος μοῦ γράφει πῶς στὴ Μαγικὴ Εἰκόνα τῆς ***'Ορεσιβίας*** ἀνεκάλυψε

δχι ἕναν, ἀλλὰ τρεῖς νοικοκύρηδες τοῦ σπιτιοῦ, κρυμμένους στὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων. Καὶ τὴ ρωτᾷ: ποιὸς εἶναι ὁ πραγματικός; Καὶ τελειώνει τὸ γράμμα του ἐκφράζοντας τὴν ἀνακούφισή του γιὰ τὴν κατάργηση τοῦ «βεβαιότατα, ἡ Διάπλ.», ποὺ τόσον καιρὸ τοῦ καθόταν στὸ στομάχι.

Χαίρω, ***Αὐγούλα***, ποὺ ἔγραψες καλὰ καὶ περιμένω τοὺς βαθμούς σου "Ε, ἄρκετὰ καλὰ πέρασες τὶς Ἀποκριές, καὶ τοῦ χρόνου βέβαια καλύτερα, γιατὶ θὰ εἶναι καλὰ κι' ὁ μπαμπᾶς καὶ θὰ μπορῇ νὰ σὲ συνοδεύῃ. Ὡραία κι' αὐτὴ ἡ ἐκδρομὴ στὴν Ἐλευσίνα. Πολλὰ θὰ ἔμαθες βέβαια ἀπὸ τὸν σοφὸ ὁμιλητὴ ποὺ εἶχατε μαζί σας.

ΔΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ

Ἀπορρίπτονται: «Παναγιά» τοῦ ***Οὐώβερλεϋ***. Ἐξεζητημένη προσπάθεια. Θέμα ἀνύπαρκτο. Ἡ πρώτη καὶ δεύτερη στροφὴ τεχνικὰ ἄρτιες. Ἡ τρίτη δὲν ἔχει κανένα ρυθμό. Ἡ λέξη madonna δὲν εἶναι ἑλληνική καὶ ἀποφεύγετε νὰ ὀνομάζετε ἔτσι τὴν Παναγία. — «Ἐπιστροφὴ στρατιώτου» τῆς ***Μυρωμένης Αὐγούλας***. Πολὺ ἐκτενές. Τὸ θέμα ὑπερβαίνει τὶς δυνάμεις σου. — «Εἶναι στιγμές» τοῦ ***Φήμιου***. Τὸ θέμα δὲν εἶναι κακό, ἀλλὰ τὸ γράψιμο προσποιημένο, γεμάτο ἐκφράσεις ἐπιστημονικές αὐθαίρετες, ὅρους ἐξεζητημένους. Κακῶς ἐννοούμενος ρεαλισμός. Γράφετε ἁπλούστερα. Ὅλοι οἱ μεγάλοι λογοτέχνες διακρίνονται γιὰ τὴν ἁπλότητά τους. — «Μιὰ ἐπισκεψη» τοῦ ***Κατασκόπου 33***. Ἐδημοσιεύσαμε τώρα τελευταῖα δυὸ-τρία τέτοια πιὸ νόστιμα. Ἅμα ἀρχίσουν νὰ μπαίνουν πολλὰ χάνουν πιὰ τὸ γοῦστο τους. — «Γενάρης» τοῦ ***Ἀσπρου Γλάρου***. Παραγεμισμένο μὲ περιττὲς ἐκφράσεις καὶ λέξεις γιὰ νὰ γίνεται ὁμοιοκαταληξία. Διαβάζοντάς το κανεὶς νομίζει πῶς ἡ Ἑλλὰς βρίσκεται τουλάχιστον στὸν Βόρειο Πολικὸ κύκλο. — «Ἀπὸ τὸ θέρος» τοῦ ***Δοξασμένου Νησιοῦ***. Ἄτεχνο. Φράσεις κολλημένες χωρὶς καμμιὰ συνοχή, γλῶσσα πολὺ ἀνώμαλη. — «Τὰ χελιδόνια ἀκούραστα ἀπλήστως ἐλαλοῦσαν!...». Διαβάστε τὰ ποιήματα ποὺ δημοσιεύονται στὴ Διάπλαση, ἀκόμη καὶ ἐκεῖνα ποὺ μπαίνουν στὴ Σ.Σ.Σ., π. χ. τὸ σημερινὸ τῆς ***Ροζελάντειας*** ἢ καὶ τὸ προχθεσινὸ τῆς ***Τριανταφυλλένης*** ποὺ δὲν εἶχε ἀξιώσεις μεγάλης ποιητικῆς τέχνης γιὰ νὰ ἰδῆτε πῶς πρέπει νὰ εἶναι τὰ ποιήματα—Θὰ ἐξακολουθήσω.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Νέα Ψευδώνυμα: Σύλλογος Κοσμοπολίτ. Ἕδρα ἐν Κων]πόλει. Ἱεροξεταστής, ἀ. (ΠΤ). Ρὸζ Μαρί, κ. (ΕΚ). Ἐθνικὸν Ὄνειρον, ἀ. (ΣΕ). Σπογγαλιεὺς τοῦ Αἰγαίου, ἀ. (ΦΚ). Μαρίδα τοῦ Φαλήρου, κ. (ΜΠ). Ξανθὴ Θιακοπούλα, κ. (ΑΒ). Μονὸκλ ἀ. (ποῖος ὁ κάτοχος;). Ἐκκεντριστὴς Βολιώτης, ἀ. (ἀγόρι ἢ κορίτσι;!!). Πεζὸς Καβαλλάρης, ἀ. (Πράσινα ἄλογα). Κέφι, κ. (;;). Πασχαλίτσα, κ. (;;). Νυχτολούλουδο, κ. (ΣΣ). Πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, ἀ. (ΚΔ) Γκαζούρα Ε!; Α. Ε, ἀ. (Ἐμπορικόπαιδες). Ψυχαριστής, ἀ. (Καθαρευουσιάνος). Ὀπαδὸς Ἀμερικανισμοῦ, ἀ.. (Λέων Δ). Ἱππότης Μπαγιάρ, ἀ. (εἷς ἐκ τῆς Γκαζούρας Ε!; Α.Ε.) Μικρὸς Κόμης, ἀ. (Κάποιος). Λυγαριά, κ. (ΚΟ).

Ἀνανεώσεις Ψευδωνύμων: Ἠλέκτρα κ.

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Λαΐδα Μπρουῦνι*** (ἐκράτησα σημείωση) ***Ὀρεινὸν Κερκύρας*** (καὶ τὴ δική σου παραγγελία ἔγραψα· ὁ κ. Φαίδων σ' εὐχαριστεῖ γιὰ τὸ τόσο ἐνδιαφέρον) ***Μακεδόνα Πρόσκοπον*** (θὰ εἶδες τὴν ἀπάντησή μου στὸ προηγούμενο γράμμα σου· τώρα σ' εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ξεσπάθωμα· ἔστειλα τὰ φυλλάδια στὸ νέο μικρό μου φίλο καὶ πιστεύω πῶς θὰ εὐχαριστήθηκε πολύ) ***Κατάσκοπον 33*** (χαίρω ποὺ ἔγινες καλὰ ἀπὸ τὴ γρίπη καὶ θὰ μοῦ γράψῃς πάλι τακτικὰ· περιμένω καὶ τὰ κομμάτια σου· ἀλλὰ νὰ μὴ μοῦ τὰ στείλῃς ὅλα μαζί: ἕνα-ἕνα) ***Νίκην*** (τὸ κομμάτι τὸ ἔλαβα· ἔστειλα τὸν τόμο ***Μικρὰ Μυστικὰ ἀκόμη***) ***Ἀλέκον Μ. Μήλαρην*** (ἀπόδειξη καὶ τόμους ἔστειλα· εὐχαριστῶ πολύ) ***Μελαχροινὴν Ὀρειβάτιν*** (οἱ λύσεις δεκτές) ***Συριανόπουλο*** (κι' οἱ δικές σου) ***Πόπην Μαντζουράνη*** (λυσόχαρτο ἔστειλα· δεκτές) ***Μαρίαν Ζήση, Ἀνθεμίδα*** κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν ***28*** Φεβρουαρίου θὰ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ 287ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου δεκταὶ μέχρι τῆς 4 Μαΐου.

144 Λεξίγριφος

Πρόθεση σὲ σύναισθημα
Εὐχάριστο ἂν κολλήσῃς,
Ψάρια, ἢ κι ὅ,τιδήποτε.
Ἔχεις, ἂν θές, νὰ ψήσῃς.

Ἄλκης Θαλασσινὸς

145. Συλλαβόγριφος

Ἀντωνυμία ἡ πρώτη μου,
Ἡ δεύτερή μου ἐπίσης
Κι' ἂν θυμηθῆς, καλόμοιρο,
Ποιὰ ἐνέπνεε τὸν Ὅμηρο,
Ἀμέσως θὰ μὲ λύσῃς...

Ἠλέκτρα

146. Στοιχειόγριφος

Εἶμαι Μοῦσα, φίλε λύτα,
Γράμμα μοῦ προσθέτεις τώρα
Καὶ τί γίνουμε; γιὰ κοίτα,
Στὴν Εὐρώπη κάποια χώρα.

Σεληνιώτικος Ὀρίζων

147. Τονόγριφος

Μιὰ λέξη τῆς κοινῆς
Στιλπνὴ καὶ... διαφανής,
Στὴ λήγουσα τονίζεται,
Κι' εὐθὺς ἐκκλησιὰ χτίζεται,
Πού, ἂν καὶ χωρὶς σταυρό,
Ἔχει κι' αὐτὴ Θεό...

Μελαγχολικὸς Ὀνειροπόλος

148. Δικτυωτόν

* * * * * * *=Μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ.
* * * *
* * * * * * *=Τὰ πράγματα τ.ἀγορᾶς.
* * * *
* * * * * * *=Πόλις τῆς Μακεδονίας
* * * *
* * * * * * *=Ἐργαλεῖον.

Καὶ καθέτως τὰ αὐτά.

Γαλανομμάτα

149. Κρυπτογραφικὸν

12345671894=Ἀρχαῖος ποιητής.
29864 =Μέγας ποταμός.
3456231 =Ἐπιστήμη.
46731 =Πρωτεύουσα.
59864 =Νῆσος τοῦ Αἰγαίου.
6215364 =Ἀρχαῖος ποιητής.
71589 =Ἀλόγων.
83714 =Μετεωρολογικόν.
921368 =Ἀρχαῖος ναός.

Λευκὴ Καμέλια

150 154. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος εἰς ἑκάστην τῶν κάτωθι λέξεων, πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν, ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ, ἄλλαι τόσαι λέξεις:

ἄρτος, λάρος, μόνος, δῶμα, ἅρμα.

Ἀρτανὰν

155. Τριπλῆ Ἀκροστιχίς

Τὰ δεύτερα γράμματα τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων ἀποτελοῦν ἀρχαίαν τραγικὴν βασιλόπαιδα, τὰ τρίτα εἶδος σημαίας, καὶ τὰ τέταρτα μεγάλην ὀροσειράν:

1. Ὄρος τῆς Θεσσαλίας· 2, Ἀρχαῖον ἔνδυμα· 3, Πόλις τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος· 4, Τοποθεσία τῆς Ἀττικῆς, θερινὴ διαμονή· 5, Πόλις νῦν τῆς Γαλλίας· 6, Νῆσος τῆς κατεψυγμένης ζώνης· 7, Ἀρχαία περίφημος ἑορτή.

Δοξασμένε Ἀκρωτήρι

156. Ἐλλιποσύμφωνον

ου-ε-ω-ου-ο-ευ

Σκιὰ

157. Γρῖφος

Η Ν
Τ ν

Αἴγλη

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλλ. 51

655. Κάμηλος (κᾶ, Μῆλος).—656. Καλάμι (κᾶ, λᾶ, μῖ).—657. Χανιὰ-πανιά. —658. Ἀθηνᾶ-Ἄνθη.—659.

Ψ Ο Α
Ψ Α Ρ Α
Ψ Υ Λ Λ Α
Ψ Η Κ Τ Ρ Α
Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α
Ψ Α Λ Μ Ω Δ Ι Α
Ψ Υ Χ Α Γ Ω Γ Ι Α
Ψ Ε Υ Δ Ο Λ Ο Γ Ι Α

660. ΝΕΑΠΟΛΙΣ (ἐλπίς, Ἄλπεις, Πέλλα, ὄπιον, Λένας, Ἰανός, σπίνος).—661. Ἀρχεσθαι μαθών, ἄρχειν ἐπιστήσει.—662. ***Ἄνδρα μοι ἔννεπε Μοῦσα.*** (ἂν δρᾷ, μῖ ἐν επ, ε, μου σ' ἀ).

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὸ στοιχεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις· μὲ παχέα δὲ στοιχεῖα δρ. 1 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1,50. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 5. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλᾶ. Ἠπροπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη

[ΑΘ'—226]

Λίαν προσεχῶς ἱδρύεται Σύλλογος «ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤ».

[ΑΘ'—227]

Σκυριανόπουλο, γιατὶ τόση σιωπή;

Λαγιάνα

[ΑΘ'—228]

Αἴμέ, καλωσώρισες στὸ σαλονάκι μας.

Καταιγίς

[ΑΘ'—229]

Παρόραμα. Ἡ ***Κάτια*** δὲν εἶναι μέλος «Τρελλοπαρέας» ἐφ' ὅσον εἶναι γραμματεύς μας. Ἀναμένατε μέγαν Διαγωνισμό.

ΡΑΔΙΟ-ΕΛΛΑΣ

[ΑΘ'—230]

Ἀγνωστε Χ, (Β..... ...) οἱ τιμὲς γιὰ τοὺς γνωστούς!..—ΣΚΥΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟ

[ΑΘ'—231]

Ντανιὲλ-Νταριέ. Τὸ μέγεθος τῆς φιλίας σου μηδενίζει κάθε τί μου.

Ὀπαδὸς Ἀμερικανισμοῦ

[ΑΘ'—232]

Ὁμίχλη, Τάϊρον Πάουερ, Ντέτεκτιβ Χ, ἀλληλογραφοῦμε; Ὄσσιρι, Χαμπανέρα, γράμμα ἀκόμη; Ἀτθίδες, περιμένω ἀδημονίας.

Ὀπαδὸς Ἀμερικανισμοῦ

[ΑΘ'—233]

Κλό - Κλό. Συγγνώμην γιὰ καθυστέρηση. Μυστηριώδεις Κατάσκοποι, συνεργάζεσθε μὲ τὸν σύλλογό μας;

Ὀπαδὸς Ἀμερικανισμοῦ

Τύπος Ε. Σεβενιάδου